

PELEGRINATGE TERRA SANTA 2018

Bisbat de Lleida, del 23 al 30 d'abril 2018

Terra Santa ha estat el destí de la peregrinació diocesana de Lleida durant la darrera setmana d'abril encapçalada per Mossèn Joan Ramon Ezquerra, director del Secretariat de Pelegrinatges, i Mossèn Àngel Escales. Des de la moderna Tel Aviv «el turó de la primavera» fins a la Ciutat Santa de Jerusalem, hem visitat Jafa, Cesarea Marítima, la muntanya del Carmel, Tiberíades, el mar de Galilea, Cafarnaüm, Tabgha, el mont de les Benaurances, Natzaret, Canà, la muntanya del Tabor, el Jordà, Jericó, Ein Karem, Betlem, Qumran, Betània... Aquests són alguns dels llocs de Terra Santa que evocuen passatges de l'Antic i el Nou Testament, actualment dins de les fronteres d'Israel i l'Autonomia Palestina.

Per al grup dels trenta-sis pelegrins ha estat especialment un recorregut pels Sants Llocs on Jesús, el Fill de Déu, va viure, va ensenyar, va fer miracles i va morir i ressuscitar. Molts paratges han canviat la fesomia original però conserven la seva riquesa històrica i doctrinal. Visitar-los ha suposat una experiència ben colpidora de retorn a les arrels, al bressol i fonts de la nostra fe. Una experiència individual reforçada per la bona sintonia entre tots.

Allí el temps que ens separa de l'existència terrenal de Jesús desapareix i s'ha fet plenament present el sentit cristià de la nostra vida. Aquesta és la petjada profunda i joiosa que ha deixat en tot el grup l'inoblidable pelegrinatge pel tan encertadament anomenat "Cinquè Evangeli".

Viatjar a Terra Santa sempre és quelcom engrescador que pot esdevenir un camí iniciàtic o bé de reafirmació i consolidació de la Fe en Jesucrist i Déu Pare. Quan aquest camí l'emprens amb persones obertes de cor i ment, cercant quelcom i esperant allò que potser encara hom no ha trobat, pot passar que la creu de Jerusalem s'endinsi en el jo més profund i ens acompanyi durant tota la peregrinació i que en arribar a casa, la creu pervisqui més present que mai per no deixar-la escapar mai més.

La Creu de Terra Santa, una creu grega potentada de color roig sobre fons blanc, rodejada de quatre creus més petites, conegudes també amb el nom de "Creu de Jerusalem", és el símbol de la Custodia de Terra Santa.

El significat pel que la Custodia franciscana ha adoptat aquesta creu consisteix en el record de la Passió de Crist i el seu domini universal. Per a molts, de fet, el nombre de creus, quatre petites més una gran, simbolitza les cinc llagues de Jesús sobre la creu, mentre que la creu, que sempre ha estat símbol del cosmos mitjançant el número quatre

que representa els quatre punts cardinals i l'infinit, significa la presència còsmica de la potència divina.

Infininitat d'experiències i vivències en llocs Sants on Jesús va néixer, viure, batejar-se, predicar, resar, fer miracles, patir el calvari, morir, ressuscitar, ... llocs que ens són familiars perquè els hem llegit o escoltat en els evangelis de ben petits o petites i que ara, el nostre guia, historiador i arqueòleg experimentat, de religió jueva però sempre molt respectuós i professional, explica la història i situació del lloc per després, deixar pas a les explicacions dels mossens que ho faran des de un punt de vista més espiritual i catòlic.

En diversos moments del nostre pelegrinatge es podia escoltar i de fet s'anava consolidant la idea de que cadascú de nosaltres, anàvem escrivint el nostre propi 5è evangeli a la Terra de Jesús; una terra mil·lenària, amb una barreja cultural i de religions que la fan única, una terra on actualment els cristians catòlics són una minoria, marginats, viuen en una pobresa extrema, molts d'ells obligats a emigrar, cercant una terra que els aculli, amb l'esperança d'una vida millor.

Del 23 al 30 d'abril del 2018 hem viscut i sentit un pelegrinatge que traspuava convivència i engranatge des del primer moment i que dia rere dia s'anava consolidant i reforçant; tothom teníem una tasca assignada: lectures, maletes, repartidores de caramels, caps de grup, intèrpret per si feia falta, fisioterapeuta, fotos, crònica, ... però tothom se'n va assignar una improvisadament, i que era cuidar de l'altre, arribar a estimar l'altre i anar formant una bonica família nombrosa en peregrinació i comunió.

La peregrinació a Terra Santa ha estat una celebració. En l'Eucaristia de cada dia, s'han actualitzat els misteris de la vida, passió, mort i resurrecció de Jesús. Mossèn Joan Ramon Ezquerra i Mossèn Àngel Escales han concelebrat l'Eucaristia cada dia, presidint-la alternativament. En celebrar-la en els mateixos llocs en què va passar tot, ens ha fet conscients què en cada una de les nostres esglésies, s'actualitzen els mateixos misteris. En l'Eucaristia Jesús es fa "contemporani" nostre. Les seves homilies ens han ajudat a copsar-ho.

DILLUNS, 23 ABRIL 2018

Amb il·lusió d'emprendre quelcom més que un viatge, tots els pelegrins ens hem reunit a les 8:30h la parròquia del Carme per celebrar la primera missa del Pelegrinatge.

Festa de sant Jordi. Missa a la parròquia de la Mare de Déu del Carme

La unió amb Jesús és la meta de la vida cristiana. És unió de voluntats, afectiva i demostrada amb la unió amb els altres. Ha començat amb el Baptisme. La unió plena amb Jesús és el cel.

Ara iniciarem un viatge singular:

És un **pelegrinatge**. Hem vist coses, paisatges, monuments... Però hem fet un camí, com el va fer Jesús. Som pelegrins vers una pàtria. N'hem de ser conscients.

És un record. Visitarem els llocs on va estar, parlar, caminar, patir, estimar... el mateix Jesús, el Fill de Déu, etern com el Pare, i fill de Maria, home com nosaltres.

És una **lectura**. Lectura especial de la Paraula de Déu. "In situ". Allí on es va pronunciar per primera vegada. Quan Jesús la pronunciava, ja pensava i ens parlava a nosaltres.

És una **celebració**. En l'Eucaristia de cada dia, s'actualitzaran els misteris de la vida, passió, mort i resurrecció de Jesús. En celebrar-la en els mateixos llocs en què va passar tot, ens farà conscients de que en cada una de les nostres esglésies, s'actualitzen els mateixos misteris. En l'Eucaristia Jesús es fa "contemporani" nostre.

És una **convivència**. L'alegria compartida, l'esperit de servei i col·laboració, el viure per als altres, el silenci, l'escolta de la Paraula... seran una experiència inoblidable que ens ajudarà a posar aquest "estil" en tota la nostra vida.

Acte seguit, hem carregat els equipatges a l'autocar per fer via fins l'aeroport de Barcelona.

Tot el dia hem tingut ben present la Festivitat de Sant Jordi. El Sant va néixer a Diòspolis, Palestina, v. 270 i morí a Nicomèdia, Bitínia, 303; va ser militar romà d'origen grec convertit al cristianisme i mort com a màrtir per no voler abjurar de la seva fe. És venerat en la majoria de confessions cristianes i en l'Islam, de manera que ha esdevingut un dels sants més populars, especialment durant l'edat mitjana. No obstant això, la seva historicitat és discutida i, probablement és un personatge llegendari.

A les 12:00h embarquem les maletes i fins a les 13:15h fem temps passejant per les botigues de l'aeroport, prenent alguna cosa en alguna de les moltes cafeteries o bé, simplement, asseguts, esperant i parlant amb els companys i companyes.

A les 14:15h el nostre avió de la companyia EIAI (www.elal.co.il) s'enlaira en direcció a Israel. La durada del vol és de 4h que entre xerrar, mirar pel·lícules, ara que et passen les hostesses oferint beure, ara que passen oferint el dinar, una safata amb segell de qualitat que consta d'una amanida, mostassa de Dijon, Humus, pa de pita, plat principal a triar entre cuscús amb les "kofta" mandonguilles de pollastre o bé pasta, i de postres, una pasteta d'oblea amb xocolata.

Arribem a les 18:30h a l'Aeroport Internacional Ben Gurion, el més gran i important d'Israel i l'únic del país amb línies internacionals. Situat al municipi de Tel-Aviv, hora local, les 19:30h, hora legal (GMT+3).

Ens espera un guia local per vetllar que tot estigui bé, passem el control un per un amb el passaport i anem a buscar les maletes.

Un cop tothom té les maletes fem canvi de guia, aquesta vegada el que ens acompanyarà durant tot el viatge, el seu nom és Moi.

La moneda Israeliana NIS (New Israelí Shegel), tot i que accepten normalment l'euro i el dòlar americà com moneda alternativa.

A les 20:30h carreguem les maletes a l'autocar i emprenem el viatge en direcció a Tel-Aviv, a 20km de l'aeroport. El xofer de l'autocar es diu Samer i serà ell qui ens acompanyarà també durant tot el nostre pelegrinatge per les terres d'Israel.

Una realitat a Israel és que tots els guies són jueus i tots els conductors són palestins, i ho podem ben bé ratificar amb el nostre guia Moi i el nostre conductor d'autocar, en Samer.

Arribada a l'hotel Leonardo Art Tel Aviv Hotel, situat a Tel Aviv-Yafo, a 1,8km del centre de la ciutat. L'hotel Marina de 4 estrelles està localitzat al costat de la platja al passeig marítim, amb vistes al mar i al port esportiu. Davant la Mediterrània.

Com és molt tard i el menjador està tancat, ens explica el guia que ens han deixat el sopar a l'habitació, un plat amb formatges, melmelada, mostassa i pa.

Ens instal·lem i ens en anem a dormir.

DIMARTS, 24 ABRIL 2018

Sona el despertador a les 6:30h matí.

7:00h matí deixem les maletes fora de l'habitació amb l'adhesiu del nostre número d'habitació.

Esmorzar de bufet. Tothom es dirigeix a la segona planta de l'hotel, on es troba situat un enorme menjador ple de productes típics: fruita, amanides, pans, formatges, ous, brioixeria, iogurts, etc.

El comentari de tothom és que ha estat una nit sorollosa, totes les habitacions donaven a una mena de ronda molt transitada.

Dalt de l'autocar, a les 8:15h agafem el Cantoral i comencem la pregària del matí conduïda per Mossèn Joan Ramon Ezquerra: Crist ha ressuscitat, lectura del Salm 63, Càntic dels tres Joves, Déu que creà la llum del Sol i acabem amb el Regina Caeli.

8:22h arribada a **Jaffa**, en hebreu Yafo, la "bella", forma part del terme municipal de Tel Aviv des de 1950. Segons el relat Bíblic, fou fundada després del Diluvi Universal, però conserva escassos testimonis de la seva dilatada història. La "Jaffa antiga", la part de la ciutat encimbellada al promontori que dóna a la mar, exerceix ja el paper de casc antic de Tel Aviv. És un lloc fascinant, restaurat als anys 60 del segle passat, on hem visitat les excavacions arqueològiques amb restes de la població antiga.

Abans de l'explicació, el guia ens reparteix una gorra de color grana a cadascú. Seguidament, comença a explicar-nos de l'existència de 32 ciutats antigament, i per fer-nos-ho entendre millor, utilitza la imatge de les capes, del sandvitx.

Segons la tradició jueva, el fundador de Jaffa fou Jafet, el fill de Noé. Que s'establí aquí quaranta anys després del Diluvi. Segons Plinio el Vell, la ciutat fou fundada per Jopa, filla d'Eolo, déu dels vents. Les excavacions han tret a la llum un assentament de l'Edat del Bronze sobre el que els hixes edificaren una important fortalesa que posteriorment quedà en mans dels Egipcis.

El primer testimoni escrit és una inscripció del faraó Tutmosis III, que prengué la ciutat l'any 1486 a. C.; durant el regnat de Ramsès II (1290-1224 a.C.) caigué en mans dels filisteus. Assignada a la tribu de Dan, no fou conquerida fins temps del rei David (cap a 1.000 a.C.); en temps de Salomó fou el port on es desembarcava la fusta de cedre per a la construcció del Temple. Durant la primera meitat del segle VIII a.C. tornà en mans del filisteus després de la divisió del regne a la mort del rei. En el mig segle que va seguir, va passar a poder dels egipcis i en aquella època nasqué a la ciutat el mite de Andròmeda. Jaffa era governada per l'etíop Cefeu, l'esposa del qual, Casiopeda es vantava de ser més bella que les nereides. Per a que devastés de ciutat, Posidó envià com a càstig un monstre, que solament s'aplicaria amb el sacrifici d'Andròmeda, filla de Cefeu i Casiopeda. És per aquest motiu que els illots que hi ha davant del port, porten els seus noms; tanmateix Perseu matà el monstre i es casà amb la noia. El nom de la ciutat, Iopeia, transformat en Iope en època Hel·lenística, derivaria a Casiopeda.

Durant el 702 a.C. la regió fou dominada pels assiris i en el segle VI a C. S'incorporà a l'imperi d'Alexandre Magne i, a la seua mort, va passar als Tolomeus. Tornà a mans dels jueus des de la rebel·lió dels macabeus (144 a.C.) fins l'arribada de Pompeu el 63 a.C. El port entrà en decadència quan Herodes el Gran feu construir Cesarea. Els romans la destruïren durant la primera guerra judaica (66-70 d.C.), posteriorment es reconstruí i va aconseguir alliberar-se durant la segona (132-135). Durant el segle V fou seu episcopal, els àrabs la conqueriren el 640 i tornà a guanyar importància. Fou el port més utilitzat pels pelegrins durant el domini dels creuats els segles XII i XIII. Els mamelucs la prengueren el 1291 i deixà de ser el punt estratègic d'antany i quedà relegada a l'oblit. Durant la guerra de 1948 tingué que ser conquerida casa per casa i patí grans danys. La remodelació s'inicià durant els anys seixanta del segle XX.

Ens trobem a 30 km de Jerusalem. El 1948 es declara la independència d'Israel.

Visita a la **casa de Simó l'Adober**, en la que, segons la tradició, allotjà l'apòstol Pere. L'edifici actual, que data del segle XIX, té un antic pou al pati i fragments d'inscripcions del segle I d.C. La casa convertida en altres temps en mesquita, ara és de propietat privada.

"Pere es quedà a Jafa una temporada llarga, a casa d'un tal Simó, blanquer d'ofici." AC 9,43

Església de San Pere. La casa real espanyola construeix l'església de San Pere i la lliure als franciscans sota custòdia. La Santa Seu ratifica la custòdia dels franciscans.

Situada a poca distància de Mifraz Shlomo Street, construïda el 1650 sobre la fortalesa dels creuats del segle XIII, de la que encara es visiten dos sales, i reconstruïda el 1894; era una etapa pels pelegrins que desembarcaven a Jaffa per arribar a Jerusalem, té un interior molt ornamentat.

La Creu de Jerusalem simbolitza el món cristià en les seves quatre cruïlles. És el símbol de la ciutat.

És requisit que sempre hi hagi un hispà franciscà com a superior, avui només es demana com a requisit que el superior sigui de parla hispana. Parròquia del il·legals catòlics.

Tenim una estona per gaudir de la panoràmica del **Port antic**, considerat entre els més vells del món, el port de Jaffa després de la construcció del de Tel Aviv fou durant dècades completament abandonat i reduït a un conjunt de magatzems en desús. La recent reactivació turística l'ha convertit en un freqüentat lloc de reunions.

Ens comença a explicar que no es pot menjar carn i llet junt: "no cuinaràs cabrit amb la llet de la mare". S'ha d'esperar 6 hores entre un i l'altre. El porc i la llebre estan prohibits, porten triquinosis.

10:20h iniciem viatge cap a Cesarea. 10:30H passem per la ciutat de Netanya. La primera aigua dolça va ser a la Mar de Galilea. 60% d'Israel és desert. Segon riu, Alexander (6km) desemboca a la Mediterrània.

El guia ens dona un quadern amb les principals ciutats a tall de diari i un mapa.

L'antiga **Cesarea Marítima** s'estén en un bell enclavament davant del mar que banya la plana de Sharon. Com ciutat amb un gran passat, conserva imponents ruïnes, sobretot de l'època romana i de les creuades, i encara és avui dia objecte de diverses campanyes d'excavació.

El jaciment forma part de l'homònim parc nacional de considerable extensió, que s'estén gairebé 3 km per la costa, entre el tram final de l'aqüeducte (al nord) i el teatre romà (al sud). El centre acull la zona del port i la ciutadella de l'època de les creuades, una zona de gran vitalitat.

Visitem el Teatre Romà, modificat al llarg dels segles, el teatre construït per Herodes i que avui s'utilitza per concerts, manté de la seva estructura original la planta; la plataforma semicircular fou afegida per damunt de l'escena durant el segle III, mentre que l'impressionant mur amb dos torres és part d'una fortalesa bizantina construïda al segle VI sobre les ruïnes del teatre. Les cisternes es remunten a l'època tardo-romana, encara que es varen seguir usant durant l'època bizantina i àrab.

En el curs de les excavacions es descobrí una làpida on s'esmentava a Ponç Pilat, prefecte de Judea; és l'única prova arqueològica de l'existència de Pilat.

Aprofitem per fer-nos fotos, passejar per la zona i anar escoltant les diferents explicacions del guia:

El Palau del Promontori, al costat de l'amfiteatre, on s'han trobat les ruïnes d'un palau d'època romana-bizantina. La piscina descoberta al costat oest del palau és possible que fos part del mercat de peix.

L'amfiteatre herodià, l'Hipòdrom, la sinagoga, l'àrea residencial i administrativa, la calçada bizantina, la ciutat dels creuats, etc.

Un cop finalitzada la visita, emprenem rumb direcció Haifa, la tercera ciutat més important del país.

13:00h arribada a **Haifa**

Haifa s'estén per les vessants de la muntanya del Carmel, entre la vall de Zebuló i la badia millor resguardada de tot el territori. És la tercera ciutat d'Israel pel nombre d'habitants i sobretot pel seu port comercial i turístic, a l'entorn del que ha sorgit el focus industrial més important d'Israel.

Es tracta d'un ciutat moderna, d'aspecte europeu, mancada de monuments importants però plena d'avingudes, espais verds i museus. La seva gran badia és una de les més belles de l'Orient Pròxim, i el port s'ha convertit en un dels més transitats de tota la Mediterrània.

Per l'actitud de la ciutat al treball, una vella dita diu:

"A Tel Aviv es diverteixen, a Jerusalem es resa i a Haifa es treballa"

Una dècima part dels 270.000 habitants de Haifa està constituïda per no jueus: hi ha 9.000 musulmans i 25.000 àrabs cristians, una tercera part dels quals són de credo ortodox grec; la comunitat de maronites no supera els 2.000 individus i la de protestants els 1.000.

Tanmateix, Haifa té fama de ciutat tolerant, i ha estat refugi de molts dissidents de l'Islam: 3.000 persones entre la comunitat drusa, bahá'í i ahmadí.

Dinem a les 13:15h al Restaurant Abu Yousef Restaurant (29 El ziso St. – Haifa) : Enciam, tomàquet xafat amb espècies, arròs amb llenties, hummus, pa de pita, pinxos de gall d'indi i pollastre arrebossat. De postres, un pastisset típic de mel, pistatxo i cacauets. Cafè amb cardamom.

14:15h final dinar i pujada autocar.

Vista del temple Bahá'í des de l'autocar. També podem observar edificis amb una construcció molt europea, el barri alemany,....

14:40h **Muntanya del Carmel.** Tercer sector i el més alt de la ciutat (250m) s'estén sobre l'esperó de la muntanya del Carmel, dominant la badia als seus peus. El Carmel de Haifa cobreix aproximadament 8 km, grosso modo, des de el monestir Stella Maris al nord-oest al conjunt de la Haifa University al sud-est.

Stella Maris – Monestir Carmelita. Està a la part alta del Carmel, lloc venerat des de l'antiguitat; el faraó Tutmosis III (segle XIV a.C.) en referir les seves conquestes anomena al Carmel "muntanya sagrada"; des del seu cim el profeta Elies llançà el seu desafiament als profetes de Baal.

El primer edifici que es fundà data de l'època bizantina; al segle XII els creuats fortifiquen aquest lloc i Sant Brocat funda d'ordre del Carmel (la regla fou aprovada a començaments del segle XIII). L'any 1230 els superior dels Carmelites, Sant Simó Stock tingué la visió de la Verge que dóna origen a la devoció de l'Escapulari del Carmel.

Segles després de la derrota dels creuats (1291) els carmelites van tornar al lloc on havia nascut la seva ordre i edificaren un primer convent sota el far (1631), encara que més tard (1768) es traslladaria al seu emplaçament actual. La fallida campanya napoleònica de 1799 desencadenà una dura repressió per part dels turcs; el convent fou arrasat i moriren tots els seus ocupants.

L'església actual la construïren entre 1823 i 1828 monjos italians. Té planta de creu grega coronada per cúpula; a l'interior hi ha frescos de principi del segle XX, en els quals es relata la història de l'ordre.

Sota el cor hi ha una **cova habitada per Elies**, segons una tradició, encara que les excavacions han demostrat que es tracta d'un antic lloc de sepultura. En un edifici adjacent, un museu alberga les restes de claustrats bizantins i creuats.

Al jardí, una piràmide conté les restes dels soldats francesos que caigueren durant la campanya napoleònica.

La missa la fem aquí. Llegeix la primera lectura la Júlia i la Lurdes llegeix el Salm.

Missa al Santuari de Stella Maria (Muntanya del Carmel, Haifa)

Jesús es manifesta com a Fill de Déu, anunci que alguns no van acceptar a creure. Nosaltres, en canvi, hem de dir: "Senyor vós teniu paraules de vida eterna". Què bonic és tenir confiança en el Senyor!

La muntanya del Carmel ens recorda el passatge d'Elies (Llibre dels Reis) que va vèncer els sacerdots de Baal i va començar una nova etapa de floriment al poble hebreu. L'Antic Testament és la història de la nostra salvació fins a Jesucrist. Els llocs que veurem on va viure Jesús no es pot entendre si no és a la llum de l'Antic Testament.

Aquí és on sant Simó Stock va rebre l'escapulari de la Mare de Déu. La devoció de l'Escapulari és una de les més senzilles del poble de Déu. Posar-se'l significa posar la vida sota la protecció de Maria.

Nosaltres posem el nostre pelegrinatge sota la protecció de la Mare de Déu del Carme.

Visitem l'església i ens fem fotos dins la cova d'Elies.

El guia ens fa fixar en la túnica que porta la Verge del Carme, que és celeste perquè és l'Stella Maris.

A les 16:00h Visitem els **Jardins Bahá'í**, baixem 2 terrasses, on podem admirar un dels llocs més sagrats per a la religió Bahá'í, inclòs per la UNESCO en el llistat de Patrimoni de la Humanitat.

Representen una obra mestra de l'arquitectura de jardins: 19 florides terrasses, amb arbres podats a la perfecció, vegetació per les parets, fonts, escultures i cascades; 100 jardineros a temps complet el cuiden al mínim detall per a que transmetin als fidels i visitants bellesa i harmonia.

El **temple Bahá'í**, edifici de 1953, està considerat per molts la màxima expressió arquitectònica de la ciutat. És un gran edifici de cúpula daurada que combina elements neoclàssics i orientals; a l'interior s'hi troba la tomba de El Báb, fundador del babisme, la principal missió del qual era anunciar la imminent arribada del profeta de Déu. La tomba és un dels llocs més sagrats per als 5 milions de fidels babistes de tot el món.

A les 16:50h, després de visitar els jardins Bahá'í, pugem a l'autocar per anar cap a Tiberíades.

17:17h pregària tarda: Jo crec en vós..., Salm 51 pàg. 100, Magnificat, Regina Caelis.

17:40h Passem pel costat de Canà de Galilea.

El guia ens fa adonar dels cultius que anem veient en el paisatge, i que coincideixen amb la fruita de la terra promesa: olivera, vinya, dàtils, magranes, trigo, ordi i figues.

Galilea és una regió amb un paisatge molt variat i molt rica en jaciments arqueològics gràcies a la seva situació geogràfica. Escenari de gran part de la vida de Jesús.

El **llac de Tiberíades** és al cor de la regió: turons i planes es succeeixen a l'oest, mentre que a l'est es desenvolupa el gran altiplà volcànic dels Alts del Golán, territori políticament siri, separat de Galilea pel riu Jordà, ocupat militarment per Israel l'any 1967, i annexionat unilateralment l'any 1981, però sense que aquesta annexió hagi obtingut fins ara un reconeixement internacional. Territori d'origen volcànic i per tant, molt fèrtil, compta amb nombrosos cursos d'aigua alimentats pel llac de Tiberíades.

Tota Galilea compta amb 1.100.000 habitants (el 52 per cent àrabs musulmans i àrabs cristians, el 43,5 per cent jueus i la resta drusos, circassians i catòlics), concentrats sobretot en les ciutats de Nazaret, Tiberíades i Safed.

Arribada a l'hotel de Tiberíades:

Leonardo Plaza Hotel Tiberias. HaBanim St 1, Qiryat Shemona, Israel.

Allotjament, sopar a base de bufet lliure. Després de sopar, hi ha hagut gent que ha marxat a fer un vol, altres directament a descansar.

DIMECRES, 25 ABRIL 2018

Ens despertem a les 6:30h i entre les 7:00 i les 7:45h esmorzem de bufet lliure a l'hotel, on podem descobrir aliments típics d'Israel que ens resulten exòtics i són motiu de comentari entre nosaltres. L'Eva no es troba massa bé, potser el canvi d'aigua, tothom mostra preocupació per ella.

A les 7:45h, estem tots asseguts a l'autocar i disposats a marxar cap a pujar a la Barca al Llac de Tiberíades. Bé, tots perquè el guia pregunta a les responsables dels diferents grups si hi som tots, com totes han contestat que sí, l'autocar marxa fins que algú se n'adona que falta la Teresina d'Almacelles. Ens fiquem les mans al cap i hem de retrocedir amb l'autocar un altre cop fins a l'hotel i anar-la a buscar. Allí, ella ens espera, una mica espantada i amb les mans al cap.

Finalment, sortim a les 8:00h. Pugem tots a la Barca del **Mar de Galilea o Llac de Tiberíades**, on ens comença a ploure. Tanmateix, no ens mullem, la barca està coberta. Durant el trajecte, el guia ens explica el què va succeir allí.

La ciutat de Tiberíades s'estén a la riba dreta del llac del mateix nom, a 210m sota el nivell del mar. És la capital de Galilea i la única ciutat important a la riba del llac. Encara que és una de les quatre ciutats santes de la tradició jueva, conserva pocs vestigis del passat, però la bellesa de l'entorn, el seu clima permanentment estival de 21°C a l'hivern i 35°C a l'estiu, l'han convertit en un dels enclavaments turístics més importants del país.

El llac de Tiberíades separa el sud del Golan de la Baixa Galilea i està situat a 212m sota el nivell del mar. Té 21km de llarg i 11km d'amplada i una profunditat mitjana d'uns 48m. El riu Jordà serveix d'emissari principal; el llac ocupa una fossa i la riba és escarpada.

Durant el segle II a.C es coneixia com a mar de Genesaret, denominació que apareix en els Evangelis i que fa referència a la plana que s'estén al nord-oest; després s'anomenà mar de Galilea i per últim llac de Tiberíades, per la ciutat que s'estén a la seva riba.

En aquestes ribes fou on transcorregué part de la vida pública de Jesús.

En aquest lloc tan emblemàtic, -on Jesús calmà la tempesta, on es produí la pesca miraculosa i lloc de converses de Jesús amb es seus apòstols-, al vell mig del trajecte, en barca, Mossèn Ezquerra ens anima a cantar : "*Pescador d'homes*" i el "*Rosa d'Abril*" tot recordant la nostra pàtria i amb certa melangia, tots sentint la remor de les onades xocant un cop acabats els cànctics, sentim més que mai les onades colpejant la proa, i en aquests instants, sorprenentment, escoltem el cant dels Segadors.

Molts, ens hem emocionat, i tot acompanyant el cant de la casset cantant, ens hem deixat anar, evadit, el nostre sentiment de pàtria ha aflorat i més d'un ha desitjat que aquell cant tant sentit arribés a tants i tants catalans, als nostres presos polítics, als exiliats, etc per esdevenir un clam de Pau i esperonament per al poble català.

Finalitzat aquest moment màgic, quelcom ha succeït, s'ha trencat el silenci d'una manera espontània, ens hem fet moltes fotos entre nosaltres per immortalitzar el moment. Un sentiment d'amor ens ha embolcallat, el moment ens ha vinculat, i s'ha produït un lligam de grup important. Al baixar de la barca, ja no plou.

A les 9:20h visitem l'**Església de la Multiplicació dels Pans i els Peixos**.

L'església actual s'edificà l'any 1982 sobre dos santuaris anteriors: el primer de 352 d.C., d'una sola nau; segons Egeria, la roca sobre la que Crist deixà els pans era l'altar; queden restes en el creuer nord i a la dreta de l'altar de l'església moderna. Destruït per un terratrèmol, es substituï al segle V per una església bizantina més àmplia, de la que es conserven esplèndids mosaics en el paviment: es tractava d'una basílica cruciforme amb el cos principal dividit en dos fileres de cinc columnes en una nau central i dos laterals, amb un ampli creuer amb columnes al costat occidental; l'absis semicircular estava flanquejat per pròtesis i diaconic, comunicats per un espai darrera de l'absis; aquesta segona església constituïa l'únic cas conegut a Palestina de Basílica amb creuer.

Aquesta església també seria enderrocada pels perses l'any 614 i fins el 1932 no es descobriren ni les seves ruïnes ni els mosaics, gairebé intactes. El nou santuari fou consagrat l'any 1982 i és una reproducció de l'església bizantina: planta clàssica de tres naus, creuer i nàrtex; sota l'altar es troba la pedra venerada pels pelegrins des de el segle IV. Una comunitat benedictina alemanya custodia actualment aquest lloc.

Els mosaics es consideren uns dels més bonics d'Israel i extraordinàriament ben conservats, els mosaics bizantins de l'església de la Multiplicació dels pans i els peixos són obra d'un artista anònim que va descriure amb elegant vivacitat i notable sensibilitat formal nombroses i fresques imatges inspirades en la flora i fauna de la regió del llac.

Hem tornat a agafar l'autocar cap a la Muntanya de les Benaurances, per commemorar l'episodi del sermó de la muntanya i on a les 9:45h hem començat l'Eucaristia en un altar a l'exterior, al costat de l'església. La primera lectura l'ha llegit la Maria Teresa Gassió i el Salm l'Anna Maria Gaya. El sermó d'avui ha estat vers la joia i la felicitat com a finalitat.

Missa a la Muntanya de les Benaurances

És molt bonic l'ambient què vivim a la Muntanya de les Benaurances. Jesús volia parlar a tot el poble i proposar-los tot el què desitja Déu per a cadascun dels seus fills. A Déu no l'hem de relacionar amb la tristor i el dolor. Ben al contrari. Déu vol que els seus fills no només estiguin contents, sinó plens de felicitat.

"Viviu sempre contents, en el Senyor! Ho repeteixo: viviu contents!"

diu sant Pau "Que tothom us conegui com a gent de bon tracte. [...] interesseu-vos per tot allò que és autèntic, respectable, just, pur, amable, lloable, tot allò que sigui virtuós i digne d'elogi. Poseu en pràctica allò que de mi heu après i rebut, vist i sentit. I el Déu de la pau serà amb vosaltres." (Fl 4, 4-9).

L'Exhortació del papa Francesc *Gaudete et Exsultate*, on fa una crida a la santedat, fa referència a la paraula 'goig'. Tothom desitja la felicitat, però no troba el camí per aconseguir-la. La felicitat està en trobar Déu: tenint una confiança total en Déu i fent un servei a la humanitat, a la pau i els necessitats, posant els altres al centre de la nostra vida.

Si el món tingués en compte les Benaurances de Jesús, les coses serien diferents de com les veiem. Déu té un desig personal de felicitat per a cadascú de nosaltres. Si estem atents al què Ell ens demana ressonaran en la nostra vida les Benaurances.

Evangelí de les Benaurances (Mt 5, 3-12)

Feliços els pobres en l'esperit, perquè d'ells és el Regne del Cel.

Feliços els humils, perquè posseiran la terra.

Feliços els qui ploren, perquè seran consolats.

Feliços els qui tenen fam i set de justícia, perquè seran saciats.

Feliços els compassius, perquè seran compadits.

Feliços els nets de cor, perquè veuran Déu.

Feliços els qui s'esforcen per la pau, perquè seran anomenats fills de Déu.

Feliços els perseguits a causa de la justícia, perquè d'ells és el Regne del Cel.

Feliços vosaltres quan, per causa meva, us insultaran i us perseguiran i malparlaran falsament de vosaltres. Estigueu alegres i contents, perquè la vostra recompensa és valuosa en el cel, ja que de la mateixa manera van perseguir els profetes que us han precedit.

Un cop acabada l'eucaristia, hem anat visitant l'església de les Benaurances. L'edifici és obra de A.Barluzzi (1938) i se situa en un magnífic parc, rodejat per un pòrtic amb esplèndides vistes al llac.

És de planta octogonal, com símbol de les 8 benaurances i edificada amb basalt negre local amb excepció de les arcades de pedra blanca de Nazaret, i les columnes de travertí. L'interior de cadascun dels costats està dedicat a cadascuna de les benaurances, mentre que al paviment hi figuren els símbols de les 3 virtuts teològiques i les quatre virtuts cardinals. A l'absis es pot veure un gran altar de marbre de Carrara rematat per un cimbori.

11:15h pugem novament a l'autocar.

11:30h Arribada a l'**Església del Primat**, lloc de la multiplicació dels peixos. Al costat del llac, trobem l'església que commemora el primat de San Pere, en el lloc que, segons els evangelis, Crist s'aparegué als seus deixebles per tercera vegada després de ressuscitat per a confiar-li a Simó-Pere la guia espiritual de l'Església.

L'any 1968, en el curs d'unes excavacions efectuades pels franciscans, sortiren a la llum les restes d'una capella del segle IV-V que, encara amb varies remodelacions, existí fins al segle XIII.

L'edifici actual, molt senzill, té planta de nau única i fou edificat pels franciscans l'any 1933; la roca que es veu al costat est de la capella es coneguda com "mensa domini", la taula on menjaren Jesús i els seus deixebles. Al costat de l'església, al costat del llac es poden veure uns esglaons excavats a la roca i sota sis pedres amb forma de cor que eren la base de dobles columnes situades al final d'una columnata: se'ls ha anomenat els dotze trons o les "cadires dels dotze apòstols" i s'anomenen per primera vegada l'any 803.

13:15h dinem al Restaurant "Ali's restaurant", ple de grups com nosaltres, en taules llargues. De primer, plats típics per compartir, al damunt de les taules ja parades: pa de pitta, humus, puré d'albergínia, tomata xafada amb espècies, patata amb pastanaga i salsa, olives, etc; de segon, podem triar entre "el peix de Pere" o bé, pinxos de pollastre. De ben segur, els que hem tastat el peix de Pere no oblidarem mai el gust tan especial, la textura i sabor, la forma del cos comprimit lateralment i amb grans espines; un peix agradablement cruixent al mastegar la cua fregideta, molt diferent dels peixos que estem acostumats a menjar. De postres, dàtils i cafè turc.

14:15h prenem direcció Nazaré. Hi ha molt tràfic i retenció a l'entrada de la ciutat, el guia ens explica que no és massa normal.

Continua plovent. Arribem a l'església de la Nativitat 1 hora més tard.

Nazaré és juntament amb Jerusalem i Betlem un dels tres llocs més importants per als cristians. Es tracta d'una ciutat de mitjanes dimensions, entre la Mediterrània i el llac de Tiberíades. Avui en dia és , la ciutat àrab més gran de l'Estat, eternament congestionada pel tràfic, un lloc que poc té que veure amb el lloc on va créixer Jesús, tot i que conserva els carrerons estrets del centre, típics de les ciutats àrabs. Visita a l'**Església de l'Anunciació**, on hi ha la part superior i l'inferior. Lloc on s'aparegué l'Àngel per segona vegada.

La primera s'aparegué al pou, Maria tingué por i marxà corrent, la segona se li aparegué dins de casa seua als soterranis. L'església catòlica reconeix únicament con a primera vegada la de la casa. L'església ortodoxa reconeix la primera vegada al pou i té allí una església.

Construïda entre 1960 y 1969 segons el projecte de G.Muzio després d'un acurat estudi arqueològic (1955-1959). L'edifici és el cinquè edificat sobre el mateix sòl. L'any 356 l'emperadriu Elena aixecà una petita església sobre el traçat de la sinagoga-església de la primera comunitat cristiana, que custodiava coves i Sitges dels segles I-II d.C. entorn a la cova de l'Anunciació; es descobriren importants inscripcions ara al museu. Davant de la sinagoga-església, es va trobar un petit baptisteri al qual s'accedia baixant set graons.

La tercera església fou la de Tancredo: més gran que l'actual, tenia tres naus amb absis i estava orientada a l'est. La quarta església l'edificaren els franciscans el 1730, quan governava Daher el-Omar, seguint l'orientació nord-sud. La basílica actual, de ciment armat recobert de pedra local, no destaca per la seva bellesa i ha rebut moltes crítiques, sobretot pel cost de l'operació en una zona econòmicament deprimida; la façana principal, a l'oest, mostra a la part superior una imatge en bronze de Crist, sota l'escena de l'Anunciació i més avall els quatre evangelistes; l'interior està dividit en església inferior, a la que s'accedeix per la façana principal, i església superior, on s'arriba a través d'unes escales a l'interior de les dues massisses torres ocultes a la façana.

L'església inferior, edifici de planta de tres naus rematades en absis aixecat íntegrament sobre la cova de l'Anunciació i que en alguns punts conserva restes de fases anteriors: l'altar i les columnes de l'altar de l'absis central procedeixen de l'església antiga; l'absis de l'esquerra, dedicat a Sant Joaquim i Santa Anna, es remunten de l'època de les creuades i conserva de l'original part del mur perimetral i la finestra. Al centre de l'església hi trobem l'àrea arqueològica, a l'esquerra, el mosaic de la corona i al entre la Santa Gruta.

Església superior, on domina la gran cúpula en forma de margarida invertida, decorada per obres d'artistes de tot el món; una gran apertura al centre permet contemplar la gruta que custodia l'església inferior. La sortida de l'església superior dóna pas a una gran plaça amb un baptisteri octogonal al mig; a la plaça es troba l' àrea arqueològica situada sota i el museu annex.

Visita a **la Casa de Sant Josep**, un altre lloc venerat sobre el que des de 1914 s'aixeca una església. Transformada en sinagoga-església per la comunitat judeocristina; al segle VI s'edificà la de la Nutrició, d'estil bizantí, i una altra dels creuats, segles XII-XIII. Les excavacions realitzades com a conseqüència de la darrera edificació, novament feren sortir a la llum importants ruïnes: en aquest cas una altra part del poblament del segle I d.C. i, a la cripta, una pila baptismal de l'època judeocristiana ben conservada.

A les 18:00h marxem cap a **Canà**, a 12km al nord, elegant poble àrab, Kafr Kanna, i on sempre s'ha situat el miracle de la transformació de l'aigua en vi.

Arribada a les 18:30h, arribem tard. Plou bastant. Ens afanyem enfilant-nos carrerons cap a Munt, tanmateix, és tard, les esglésies ja estan tancades. Ens aturem en un punt on podem veure les dos esglésies, la catòlica i l'ortodoxa.

La catòlica, església franciscana de les Bodes de Canà, edificada a finals del segle XIX, segons sembla, s'aixeca sobre una sinagoga.

Molt a prop, es troba l'església del Primer Miracle, ricament decorada i coberta per una cúpula de coure; fou construïda al segle XIX per fidels del ritus greco-ortodox que sostenen que fou aquí on va tenir lloc el miracle de convertir l'aigua en vi.

En aquest punt, a la vista de les 2 esglésies, el mossèn fa referència a les Noces de Canà, el primer miracle de Jesús, a instàncies de Maria, i proposa als dos matrimonis del nostre pelegrinatge la renovació de les seves promeses, el sagrament del matrimoni pels dos matrimonis: renoven els sagraments matrimonials.

Renovació de les promeses matrimonials a Canà de Galilea

Els dos matrimonis que formaven part del grup de pelegrins van renovar el seu compromís d'amor i fidelitat. També es van recordar els esposos que no podien estar presents. Cants, aplaudiments i un brindis amb el millor vi de Canà, davant del temple mentre el cel plovia intensament.

La Maria Dolors i el Ramon, enguany celebren els 50 anys de casament

La Maria Antònia i l'Òscar, enguany celebren els 41 anys de casats

Moment màgic, cantem tots i totes sota la pluja i aclamem amb un *"visca els nuvis"!!!*

També Mossèn J. Ramon i Mossèn Àngel fan extensible el sagrament per a tots i totes, pelegrins casats, pelegrines casades, que el seu espòs o esposa no hi són, perquè s'han quedat a Lleida o bé han traspasat. Una alegria ens impregna a tots pensant amb les persones estimades, companys ó companyes de vida, els sentim, molt fort els estimem.

Entrem en una tenda del costat on ens ofereixen un vaset de vi com si fos el de les bodes de Canà, brindem. Aprofitem per comprar algun record del lloc.

A les 18:30h marxem un altra vegada cap a l'hotel, a Tiberíades. A les 19:00h arribada a l'hotel i a les 19:30h sopem.

El grup ja s'ha consolidat, és el nostre tercer dia, tots ens coneixem i hi ha un ambient distès i de confiança, molt familiar.

Alguns, després de sopar, van a resar "la Coronilla" amb la Josefina: Assumpció, Ma Teresa Gassió, Gloria, Lourdes, Teresa Flix, Ma Àngels; s'hi afegeixen Mossèn Joan Ramon Ezquerra, Mossèn Àngel.
Bona nit.

DIJOURS, 26 ABRIL 2018

Esmorzem a partir de les 7:00h. Abans, tots hem deixat les maletes fora de l'habitació perquè el personal de l'hotel ens les baixi a recepció i després de sopar, reconèixer-les.

8:10h iniciem la pregaria a l'autocar amb el cant: "Jesús ha ressuscitat". Lectura del Salm 63 i el cant Glòria a vós o Crist.

8:30h arribem a la vora del **Riu Jordà**, el més gran de Terra Santa. És un riu estret de 320 km de longitud total, que ocupa la part més Baixa d'una fossa tectònica. Neix a les muntanyes de l'Antilíban, en els contraforts septentrionals dels turons del Golan, des d'on fluix cap al sud fins a desembocar en el Mar de Galilea. El riu travessa els estats del Líban i Israel, servint de frontera entre aquest últim estat i Jordània. La zona de la vall del riu Jordà és famosa perquè és la zona del planeta que està situada més per sota del nivell del mar.

El guia ens acompanya fins al lloc baptismal on molts pelegrins aprofitem per renovar el sagrament del baptisme.

A l'arribar a una de les "piscines", emplenem cadascun la botelleta, que ens ha donat Moi, amb l'aigua amb la que Joan batejà Jesús per endur-nos-la de record.

Renovació de les promeses baptismals al Riu Jordà

En el marc incomparable del Jordà, on el mateix Jesús, en una acte d'humilitat, es va fer batejar per Joan, vam rebre l'aigua sagrada que simbolitzava les promeses que acabàvem de renovar. L'aigua i l'esperit ens havien revestit novament de Jesucrist. El Baptisme és el pont que ens uneix a Jesucrist i és el signe que ens indica el camí que hem de recórrer amb pau i alegria per trobar-lo i sentir-nos estimats per Ell.

Disposem de temps lliure, que molts aprofitem per mirar embadalits el baptisme d'una noia submergida dins l'aigua, sota el resguard d'altres testimonis, segurament companys seus de viatge, tots coberts amb un kit baptismal blanc.

" Aquest és el meu Fill, en qui m'he complagut "

9:15h marxem en direcció cap a la **Mont Tabor**, un turó de Galilea a l'extrem nord-est de la plana d'Esdré. Des de l'antiguitat és considerat com un lloc sant, essent esmentat a l'Antic Testament, i la tradició cristiana diu que va ser el cim on va haver-hi la transfiguració de Jesús durant el segle II d.C.; un segle abans, durant la primera guerra judaica, 67 d.C., els romans es refugiaren a la muntanya per a resistir als romans.

Al segle IV ja s'havien edificat tres basíliques en honor a Jesús, Elies i Moisès. Amb l'arribada dels creuats el 1099 s'aixecaren una església i un monestir benedictins; el monestir fou atacat i destruït en diverses ocasions, fins que quedà abandonat el 1187. Els àrabs edificaren en el lloc una fortalesa, més tard desmantellada. Al segle XIII el Tabor tornà a mans cristianes, però el 1263 el xec Baibars el destruï tot. L'any 1631 l'emir drus Fakir ed-Din donà la muntanya als franciscans que construïren una església i un alberg.

Actualment, la muntanya es troba repartida entre franciscans i ortodoxes grecs. S'hi accedeix a través de Bab el Hawa "porta del vent", que és l'única entrada de la poderosa muralla defensiva construïda pels musulmans a principis del segle XIII.

Durant el trajecte, la Maite Bernaus ens ha llegit el text sobre la transfiguració del senyor a la muntanya de Tabor.

L'autocar ens ha deixat a la part de baix de la muntanya, i en grups de 10, 12 persones hem agafat furgonetes que ens han pujat a dalt.

El nostre guia ens ha reunit a tots i ens ha conduït fins un punt on es pot divisar tota la regió per fer-nos adonar de la transcendència del lloc.

Jesús, aquí, va manifestar la seua divinitat, la seua glòria. És una de les teofanies. Mentre fa aquest camí cap a Jerusalem, pren a Jaume, Pere i Joan i puja cap a la muntanya.

Surt també Moisès i Elies, s'ajunta l'antic i el nou testament, i es reconeix com Jesús, l'elegit.

Basílica de la Transfiguració. S'aixeca a la part franciscana des de 1924, obra d'A. Barluzzi, sobre l'església dels creuats. L'interior té planta de tres naus; sota l'absis central es troba la cripta, l'altar és encara el de la basílica bizantina. Encara es poden veure les ruïnes del monestir benedictí al voltant de l'església actual. Al costat de la basílica s'aixeca l'església de San Elies, ortodoxa grega, construïda el 1911.

Mossèn Àngel és qui fa el sermó durant la missa, ens diu que nosaltres hem de fer l'esforç de deixar les facilitats de la vida i fer l'esforç d'apropar-nos i ser fidels al Senyor. Ens convida que en aquest pelegrinatge cal que caminem vers la meta de la nostra vida, escoltem al pare, resem. Podem tenir la temptació de quedar-nos sols, cal continuar.

Missa a l'Església de la Transfiguració – capella de Moisès

És un regal de Déu que puguem celebrar l'Eucaristia a la Muntanya del Tabor després de renovar les promeses del nostre Baptisme. La Transfiguració de Jesús és una teofania, una manifestació de Déu, de la seva divinitat, de la seva Glòria.

En realitat el miracle no ve per la Transfiguració de Jesús sinó pels 33 anys de la seva vida. La vida de Jesús era un camí i quan els apòstols el sentien parlar de la pujada a Jerusalem on el Messies serà mort i crucificat' es desanimaven. Per això Jesús va voler pujar a la Muntanya del Tabor amb Pere, Joan i Jaume. El mateix Jesús sentia la necessitat de trobar-se amb el Pare: "Aquest és el meu Fill, el meu estimat, escolteu-lo". El mateix Jesús entén que Déu li demana continuar el seu camí.

El nostre camí de vegades és fa difícil. En els moments de dificultat hem de fer l'experiència de què Déu és amb nosaltres.

La muntanya és el lloc de trobada amb Déu. Hem de fer un esforç per pujar a la muntanya i deixar les coses a la plana. Compartir moments de trobada / transfiguració amb Déu ens fan dir:

'Què bé que estem aquí!'

Avui també ho podem dir. Però hem de continuar el camí fent que sigui una experiència de pregària, de sentir-nos estimats per Déu i d'escoltar-lo. Hem d'evitar tenir la temptació de quedar-nos a la muntanya defugint de les nostres obligacions i continuar el nostre camí fins a la seva fi. L'Eucaristia és trobar-nos amb Jesús, força per al nostre camí; també és escoltar la veu de Déu i continuar per posar-ho en la pràctica.

Mossèn Àngel és qui ha fet el sermó durant la missa, amb el missatge de que nosaltres hem de fer l'esforç de deixar les facilitats de la vida i fer l'esforç d'apropar-nos i ser fidels al Senyor. Ens convida que en aquest pelegrinatge cal que caminem vers la meta de la nostra vida, escoltem al pare, resem.

Podem tenir la temptació de quedar-nos sols, cal continuar.

12:30h anem cap a Naim, població de Galilea on succeeix el miracle de Jesús, segons Lluc, 7, 11-17, la resurrecció del jove fill únic d'una dona vídua. A la població moderna hi ha una església regentada pels franciscans, que commemora el suposat miracle; es va construir sobre un temple de l'edat mitjana el qual estava sobre un més antic, probablement bizantí. No hi parem, tot i que és un lloc de pas amb l'autocar.

Hem viatjat per la vall del riu fins a Jericó, la ciutat més antiga del món.

Anem cap a **Jericó**, la ciutat més antiga del món, situada a Cisjordània, al costat del riu Jordà, capital provisional de l'Autoritat Nacional Palestina.

Va ser una ciutat dels cananeus que, suposadament, va ser conquerida per Josué, successor de Moisès, que la va destruir i en va prohibir la reconstrucció. Cinc-cents anys més tard, al temps del reu Ahab, Hiel de Bethel la va refundar saltant-se la prohibició establerta, i hi va haver una escola de profetes.

Dinem al Restaurant: Ahava Temptation, a base de bufet lliure, menjar típic de la zona. Avui, com a nou, hi havia unes crostes de pa fregides i el postres, també ha estat anecdòtic, era arròs amb llet i un polsim de canyella.

15:00h **Muntanya de les temptacions** (Jebel Qarantal), davant del restaurant. Contemplació de la Muntanya de la Quarantena. Observem una vista fabulosa de la Vall del Jordà, les muntanyes de Judea i l'oasi de Jericó.

Veiem quantitat de forats, on el guia ens explica que en cadascun dels forats hi viu un ermità. També ens ha explicat l'inici dels monestirs. Aquests ermitans, de tant en tant, tenen la necessitat de reunir-se i resar plegats. És aleshores quan es construeix el monestir, que aquí dóna la impressió que són peces de lego empegades.

Monestir de la Quarantena, monestir ortodox grec de la quarantena, un dels tres monestirs de les muntanyes del desert de Judea on, segons la tradició, Jesús fou temptat pel diable. Es construí a finals del segle XIX a prop de les coves utilitzades pels eremites del desert des de el segle V. L'església de la Temptació, 1874, decorada amb més de cent icones dels segles XVIII i XIX.

Nosaltres, encuriósits, fem preguntes al nostre guia qui, en un afany pedagògic, ens introdueix una paraula hebrea que sona així com: "Sablanud", que vol dir que tinguem paciència, acompanyada d'un gest amb mans i braços, paciència per escoltar, que l'explicació arribarà.

En aquest lloc, hi ha gent que ven dàtils, collarets, etc. Turistes i pelegrins regategen.

Abans de pujar a l'autocar, un camell donava petons als que es deixaven, algunes pelegrines s'han deixat.

Continuem el viatge. Veiem el Monticle de Jericó i el sicòmor, arbre, una espècie de figuera. A l'antic Egipte se l'anomenava l'arbre de la vida. Aquest sicòmor ens recorda que en les seves branques pujà Zaqueu per a veure a Jesús. Jesús curà dos homes malalts: Bartimeu, ferit físicament per la ceguera, i Zaqueu, amb l'ànima ferida pels seus pecats.

Alguns baixem de l'autocar per fer foto.

Des de l'autocar veiem la mesquita més important de Jericó, l'escola franciscana espanyola, la presó, ...

Després de l'any 2002, els encarregats són Estats Units i Anglaterra de gestionar la presó, arran d'una matança. Podem veure també un casino.

Tot passant per Jericó, a les 16:15h resem un Pare Nostre en record a Mossèn Joan Mora.

Comenta Moi que la pluja d'aquests dies és un fenomen que només acostuma a succeir cada 10-15 anys.

Ens queden 35km fins a Jerusalem. En ruta, sortim del desert de Jericó per entrar al desert de la mar Morta.

El desert de Judea. La tribu de Judea és la més gran.

Moi remarca l'edifici de Nabi Musa (profeta) segons la tradició musulmana, on està enterrat Moisès. Al final del Deuteronomi s'explica que Moisès morí a la muntanya Nebo, actualment Jordània, a uns 30km de Nabi Musa. Segons la tradició musulmana, el monestir de Nabi Musa conté la tomba del patriarca, indicada per Déu en un somni a Saladí.

Observem també diversos campaments de beduïns, alguns d'ells ja es troben en un procés de sedentarisme. La base de la seua economia són les cabres i els camells.

A través del desert de Judea, passem per la Posada del bon samarità, paràbola de Jesús: assentament jueu Ma'ale Adumim, fundat l'any 1976. Dins del poblat s'hi descobrí un monestir bizantí.

Arribada a la Ciutat Santa: **Jerusalem.**

Tres vegades santa: capital de l'Eternitat, Tro de Déu, Centre de l'Univers; no ha existit ciutat més satisfeta d'epítets i cantada.

En la llengua hebrea sempre ascendeixes a Jerusalem, amb el cor, l'ànima, amb tots els sentits.

Jerusalem, ciutat on va morir Jesús i va ressuscitar. On neix la religió catòlica. També on comencen totes les religions monoteistes del món. És la ciutat de David. Capital eterna del poble jueu. És un mosaic de persones, sorolls, ...

La ciutat de la pau que ha estat destruïda.

Cantem tots *"Qué alegría cuando me dijeron..."*

Jerusalem és la ciutat que custodia les tres "pedres", símbol de les tres grans religions monoteistes: el Mur occidental per als jueus, la llosa del Sepulcre per als cristians i la pedra de Mahoma per als musulmans.

16:40h arribada a Jerusalem. Passem pel Barri Mea Shearim, dels jueus ortodoxos, sorprèn les vestimentes, abunden les barbes, trenes, barrets negres, roba negra.

La dona es vesteix amb colors discrets, negres, mànigues, no escots, La dona jueva casada s'ha de cobrir el cabell perquè únicament el seu espòs la conegui.

980.000 habitants: una tercera part són judeo laics, una altra tercera part judeo musulmans, i una altra tercera part ortodoxos.

Allotjament a l'hotel Royal Wings, Zeev Vilnay 8, Jerusalem. 91033, Israel.

Sopar a les 19:30h a base de bufet. Després de sopar, alguns van a resar el rosari en una de les sales de l'hotel. Bona nit.

DIVENDRES, 27 ABRIL 2018

Avui és la Festivitat de la Mare de Déu de Montserrat, que hem tingut present durant tot el dia. Ja a primeríssima hora hem felicitat a les 3 Montserrats del grup: Montse Nolla, Montse Villagrasa i Montse Faura.

La Verge de Montserrat ens ha acompanyat durant tot el viatge, no hi ha hagut dia que no contéssim el Virolai una o dos vegades.

Altrament, avui divendres, és el "dia de reunió" per als musulmans, que té una importància similar al diumenge per als cristians o al dissabte als jueus. Es tracta del dia en què es realitza l'única pregària obligatòria en comunitat. Durant aquesta trobada, abans de l'oració habitual en àrab, l'imam de la mesquita fa un sermó especial en la llengua local.

8:15h sortim de l'hotel, ja esmorzats i anem cap al **Museu de Jerusalem**, per veure la ciutat, com era l'any 70 de l'era Cristiana.

De camí amb l'autocar fins al museu podem gaudir d'una panoràmica de la ciutat de Jerusalem: La zona del **Kiryat Ben-Gurion**, complex governamental, flanquejat per l'edifici Knesset d'un costat i el Banc d'Israel per l'altre. El Ministeri de Justícia, la Seu de la Policia Nacional i algunes altres oficines governamentals es troben a Jerusalem oriental. El Ministeri de Finances, el Parlament de l'Estat d'Israel, Universitat. Tenen els tres poders units: legislatiu, executiu i judicial, i al costat la Universitat, base de la cultura d'un poble. El congrés està basat amb el d'Anglaterra: 120 membres al congrés.

8:30h arribada a la **maqueta de la ciutat de Jerusalem**.

Explicacions del guia mitjançant la maqueta, que li serveix per contextualitzar-nos històricament de com estava el poble de Jerusalem a l'època de Jesús. L'emperador Titus decideix entrar dins la ciutat de Jerusalem i destruir-la. La profecia de Jesús s'està complint.

L'exèrcit romà a les ordres de Titus i la definitiva destrucció del Temple tanca la primera guerra del jueus, 66-70 d.C.

Es tracta d'una Maqueta de Jerusalem del Segon Temple. La maqueta, amb una àrea de 2000m², fou encarregada el 1966 per Hans Kroch, propietari del Holyland Hotel, en memòria del seu fill, Yaakov, un soldat de les FDI que morí a la guerra israeliana de independència el 1948. Fou dissenyada per l'historiador i geògraf israelià Michael Avi Yonah a partir dels escrits de Flavi Josep i altres fonts històriques, inclou també el Temple d'Herodes. L'any 2006, fou reubicada a l'extrem sud del Jardí d'Art Billy Rose, un jardí d'escultures pertanyent al Museu de Jerusalem.

Es tracta d'una acurada reproducció a escala 1:50 de Jerusalem a l'època del segon Temple. Es tracta d'una recreació basada en documents bíblics de l'època d'Herodes i de Crist, abans de la destrucció definitiva del Temple l'any 70 d.C.

9:45h agafem l'autocar per anar a l' **Església de la Visitació** de la Verge Maria a la seva cosina Isabel, situada a Ain Karem.

De camí, veiem també un museu dedicat a l'holocaust dels israelites. Podem veure en ruta el tren i la via del tren partida, rememorant la diàspora del israelites fugint dels alemanys.

L'any 1897, primer Congrés Sionista a Basilea, moviment del poble d'Israel a la terra d'Israel, com un parlament simbòlic per aquells que

concordin amb l'aplicació del sionisme. Va ser organitzar i presidit per Theodor Herzl, fundador del sionisme modern.

L'any 1949, després de la guerra de la independència, van portar les restes del seu cos a la Muntanya Herzl a Jerusalem, per enterrar-lo al mig de la rotonda dels homes il·lustres.

Avui en dia sabem que gràcies a l'assassinat de 6.000.000 de persones, els jueus existeixen.

Arribem a la part de baix de la Basílica, l'autocar s'atura. Pugem un camí costerut fins arribar a la Basílica, on trobem un jardí interior, amb plaques de ceràmica, es transcriu el **Magnificat** amb més de 50 idiomes.

El Magnificat és un himne cristià atribuït a Maria que es canta o es recita sovint en les litúrgies. El tema del poema és la joia de Maria per l'encarnació de Jesús. Malgrat que el cant original es troba en grec a l'Evangeli de Lluc, és més habitual cantar-lo o recitar-lo en llatí o en la traducció a la llengua pròpia dels fidels.

Text en llatí

Magnificat anima mea Dominum

Et exultavit spiritus meus in Deo salutari meo.

Quia respexit humilitatem ancillae suae: ecce enim ex hoc beatam me dicent omnes generationes.

Quia fecit mihi magna qui potens est, et sanctum nomen eius.

Et misericordia eius a progenie in progenies timentibus eum.

Fecit potentiam in brachio suo, dispersit superbos mente cordis sui.

Deposuit potentes de sede et exaltavit humiles.

Esurientes implevit bonis et divites dimisit inanes,

Suscepit Israel puerum suum recordatus misericordiae suae,

Sicut locutus est ad patres nostros, Abraham et semini eius in saecula.

Text en català

*La meva ànima magnifica el Senyor,
el meu esperit celebra
Déu que em salva,
perquè ha mirat la petitesa
de la seva serventa.
Des d'ara totes les generacions
em diran benaurada,
perquè el Totpoderós
obra en mi meravelles:
El seu nom és Sant,
i l'amor que té
als qui creuen en ell
s'estén de generació en generació.
Les obres dels seu braç són potents:
Dispersa es homes de cor altiu,
derroca els poderosos del soli
i exalta els humils;
omple de béns els pobres,
i els rics se'n tornen sense res.
Ha protegit Israel, el seu servent,
com havia promès als nostres pares;
s'ha recordat del seu amor a Abraham
i a la seva descendència per sempre.*

Hi podem gaudir d'un edifici modern de dos cossos:

L'església inferior de l'església de la Visitació és una cova transformada en capella durant l'època bizantina, al segle V. Durant el segle XII, els creuats edificaren una església major utilitzant com a cripta la bizantina anterior, un monestir i fortificacions defensives, però més tard els àrabs destruïren tot el conjunt; al segle XVI serví d'allotjament a una família àrab, fins que l'any 1679 la recuperaren els franciscans. A la cripta hi trobem **el pou** on Isabel va rebre a Maria i li va netejar els peus i les mans; i una **pedra** enorme que, es diu, ocultà a Isabel i al seu fill Joan durant la matança dels Innocents duta a terme per Herodes.

La part superior de l'església de la Visitació, del 1955, imita l'estil renaixentista florentí; conté frescos de Vagarini.

Salutació en jueu: Shalom (la pau quan arribes, la pau quan marxes).
Agrair a Déu de poder arribar al lloc.
Santa Isabel, és coneix com la patrona de les parteres.

Dins de la casa, fem la pregària del: Magnificat i l'Ave Maria; donat que es considera fou el lloc on Maria recità el seu cant de lloança, el Magnificat.

Es tracta d'una Basílica construïda per Antonio Barluzzi. Església Mariana i que forma part de la Custodia de Terra Santa.

Després, anem al **Santuari de Sant Joan Baptista**, situat a l'altre costat del poble, amb aspecte de fortalesa. S'edificà al costat d'un temple de Venus, on segons la tradició hi hagué la casa de Isabel i Zacaries.

El primer edifici es remunta al segle V; més tard hi hagué una església dels creuats, segle XI, destruïda i transformada pels àrabs.

Al segle XVII es restituí als franciscans, que la restauraren el 1674.

L'edifici actual és de finals del segle XIX; al seu interior hi ha ruïnes de dos capelles bizantines, on es descobrí la casa de Zacaries i el lloc de naixement de Sant Joan Baptista.

Sabem que als 8 dies d'haver nascut, es presentat als savis de la llei i li practiquen la circumcisió.

Santa Isabel els diu que vol que es digui Johanan. Li donen una pissarra a Zacaries, que era mut, i escriu també que vol que es digui Johanan. En aquest moment és quan s'escolta el **Benedictus**. Càntic d'acció de gràcies entonat per Zacaries al naixement del seu fill Joan Baptista, segons l'evangeli de Lluç.

Aquí el trobem escrit en moltes llengües.

Si analitzem el nom Johanan, es compona de "jo" que vol dir Déu i "Hanan", que vol dir misericordiós. Per tant, Déu és misericordiós.

Càntic de Zacaries: Benedictus

*Beneït sigui el Senyor, Déu d'Israel,
ha visitat el seu poble i l'ha redimit.
Fa que s'aixequi un salvador poderós
a la casa de David el seu servent,
com ho havia anunciat de temps antic,
per boca dels seus sants profetes.*

*Així ens salva, alliberant-nos dels enemics,
de les mans dels qui ens volen mal,
mogut per l'amor que el fa fidel als nostres pares,
i pel record de l'Aliança santa,
que jurà al nostre pare Abraham,
prometent de concedir-nos que, sense por,
lliures dels enemics, li donem culte
amb santedat i justícia tota la vida.*

*I a tu, infant, et diran profeta de l'Altíssim,
perquè aniràs al davant del Senyor
a preparar els seus camins.*

*Faràs saber al poble que li ve la salvació,
el perdó dels seus pecats,
per l'amor entranyable del nostre Déu.*

*Perquè ens estima, ens visitarà un Sol
que ve del cel,
per il·luminar els qui viuen a la fosca,
a les ombres de la mort,
i guiar els nostres passos per camins de pau.*

L'església és un regal de la corona espanyola.

Germans de la custòdia, 6 mesos. Aprenen l'estatus quo. Aprenen una mica d'hebreu i una mica d'àrab.

Hi ha el millor de la pintura espanyola. Dins hi trobem moltes obres d'una gran vàlua, de pintors espanyols.

Troblem també com a custodis, les escultures de Santa Clara i de San Francesc.

Un cop feta aquesta visita, ens dirigim a Betlem, són les 12:00h. Curiosament, trobem títol a la nostra crònica quan el guia ens diu que el dia de la Verge de Montserrat nosaltres celebrarem la Nativitat de Jesús.

En ruta, veiem l'escola Sueca, que no era ni d'Israel ni de Palestina. L'any 1977 estava en territori palestí però forma part de l'escola d'Israel.

També passem molt a prop de la Tomba d'Herodes, un dels grans reptes pels arqueòlegs de mig món.

Passem el pas a l'autonomia de **Betlem**. Mur, frontera. Per passar no hi ha cap problema, el problema és al tornar cap a Israel, explica el guia, que potser hi ha més control, acostumen a demanar passaport.

Dinem a les 13:00h, bufet lliure.

Quan acabem, al costat, hi ha una cooperativa de productes i allí tothom aprofita per comprar records per portar a casa.

Betlem, on van néixer el gran rei David i mil anys després, Jesucrist.

Passem per la plaça de l'estrella fins a la **Basílica de la Nativitat**.

Es tracta d'una església ortodoxa on hi ha una part armènia i una altra dels coptes, inscrita com Patrimoni de la Humanitat per la UNESCO l'any 2012.

15:00h comencem la cua, després de passar per la porta de la Humilitat. Un vigilant de seguida va al guia a interrogar-li qui som, quants, la nostra nacionalitat.

Com a les 15:50 encara estem fent cua, es decideix celebrar la missa a l'**Església de la cova de la llet**. Aquí, el grup es parteix amb els que continuen fent cua i els que van a la missa.

Avui, les lectures són del lloc on estem.

Es tracta d'una cova propietat dels franciscans, on es refugià la Verge. Mentre alletava al Nen van caure unes gotes de llet i tota la cova quedà blanca. Els murs de l'edifici tenen la miraculosa facultat d'afavorir la lactància i la fertilitat.

Durant l'homilia, mossèn Joan Ramon Ezquerra fa una imatge molt bonica entre la porta de l'entrada a la Basílica de la Nativitat, la porta de la Humilitat, que és molt petita, tant, que ens hem d'ajupir per entrar-hi; en el sentit que, per ser com Jesús, hem de fer un canvi. En aquest sentit, Jesús, amb la forma de néixer i morir ens ensenya a ser humils i senzills de cor per entrar al Regne de Déu.

Maria fou necessària, va ser l'educadora, va aprendre a pregar. Les mateixes actituds. També necessària amb la mort de Jesús.

Pujada al calvari, la mirada de Maria fou necessària en el moment de la mort de Jesús.

Missa a la Gruta de la Llet

Les figures centrals són Jesús i Maria. Jesús, el Fill de Déu, és immensament Sant i totpoderós. Déu va entendre que el millor per a salvar-nos era fer-se nen, un de nosaltres. La porta d'accés a la basílica de la Nativitat és molt petita: cal acotxar el cap per poder-hi entrar. No podem ser amics de Jesús si no ens fem com a nens.

Quanta humilitat ens falta! La humilitat ajuda a les famílies, a la societat... Quan un és senzill de cor hi ha pau, bondat, alegria.

Jesús amb la forma de créixer i morir ens ensenya aquesta senzillesa. Li agradava estar envoltat de nens. L'única vegada que es va enfadar va ser quan els apòstols volien apartar els nens del seu costat. La humilitat és d'aquells que se senten petits i perdonats.

D'aquests és el Regne del cel.

De Maria ho hem d'aprendre tot. Jesús va necessitar-ho tot de Maria, una mare que l'engendrès, l'eduqués... Maria va ser l'educadora de Jesús. Jesús va aprendre a resar a la falda de la mare.

Maria va ajudar Jesús al peu de la creu. Maria ensenyava a Jesús a complir la voluntat del Pare. Maria va ajudar Jesús a ser-li fidel.

També Maria va ser necessària per a tota la Història de l'Església. Les advocacions són moltes i immenses, i ens parlen de la presència cordial, essencial, de Maria en l'Església. A la mare li hem de contar totes les nostres preocupacions. Encomanem-li a ella la nostra vida material i espiritual, i la nostra família. Que Maria ens animi a seguir el missatge de Jesús.

Un cop acabada la missa, tornem a la Basílica de la Nativitat per tornar a fer cua i poder, finalment, entrar dins la cova, on es troba l'estrella i el pessebre. Després d'una hora més de cua, d'un a un, podem entrar dins i agenollar-nos per passar per damunt l'estrella rosaris, creus, etc.

Al sortir, ens retrobem tots i anem a l'església de Santa Caterina, que visitem amb 10 minuts perquè ja tanquen. Allí hi trobem un claustre de l'època de les creuades, de San Jeroni, on dóna la petita capella de Santa Elena i s'accedeix a l'església de Santa Caterina, construïda a finals del segle XIX. Una escala comunica amb la cova del naixement. Visitem unes coves que foren utilitzades com sepulcres pels primers cristians durant el segle I. La primera cova que es pot veure és la de Sant Josep, després la Cova dels Sants Innocents i la tercera la de Sant Jeroni, que es diu que fou aquest sant qui efectuà la traducció de la Bíblia.

Pugem a l'autocar, tornem a creuar la frontera i novament tornem a Jerusalem, a l'hotel. De camí, el guia ens explica en què consisteix el **Sàbat**, el dia de festa dels jueus. És el setè i últim dia de la setmana en què els jueus practiquen el descans segons les lleis de Moisès.

Comença amb la posta de sol de divendres i acaba una estona després de la posta de sol del dissabte, quan les estrelles són visibles al cel, aquesta prolongació del sàbat té per propòsit donar un marge per assegurar-se que hom no viola la mitsvà (manament) d'observar el sàbat acabant-lo abans de temps.

A l'arribada a l'hotel, mossèn Ezquerria agraeix al guia l'amabilitat i totes les explicacions, la professionalitat, etc.

19:30h sopem, 20:45h resem el sant Rosari qui vol en una sala de l'hotel. A l'acabar, tots cap a dormir.

DISSABTE, 28 ABRIL 2018

Passem tot el dia a Jerusalem.

8:15H ens dirigim cap a l'hort de Getsemaní. Durant el trajecte en autocar, aprofitem per felicitar a la Maite Bernaus, que avui és el seu aniversari i a la Maria Antònia, que serà demà.

La Ma Àngels, en nom de tot el grup, els hi regala una crema hidratant pel cos.

8:20h moment de pregària a l'autocar. Cantem el "*Pietat, oh Déu*"

El guia ens adverteix al pas de la **Vall del Cedrón**, que separa la muntanya de les oliveres de la ciutat.

La muntanya de les oliveres fou considerada lloc sagrat pels primers cristians i des de el segle IV foren nombroses les esglésies i convents que poblaren el seu cim.

Les excavacions i els textos religiosos ens parlen de tres edificis principals: la basílica de Eleona, d'època de Constantí, amb tres naus, pòrtic i propileus; l'església Imbomon, al cim, dedicada a l'Ascensió i posterior a la basílica, i per últim el monestir al costat de l'església, de principis del segle V.

Tots els edificis foren enderrocats i reconstruïts diverses vegades de de l'any 614 fins l'arribada dels creuats, que aplanaren la muntanya per a construir un gran conjunt monumental dotat de muralla defensiva, desmantellat per Saladí.

Entrem en aquesta Església per visitar el **Sepulcre de la Verge Maria**, on actualment s'hi segueix el ritu grec-ortodoxe i apostòlic armeni, si bé també se'ls permet venerar als ortodoxes coptes, als sirians ortodoxes i als etiops ortodoxes. Per mitjà d'una escala inclinada un cop travessada l'entrada de la façana principal es pot baixar a la tomba, en la qual el cos de Maria va romandre uns dies abans de la seva assumpció. A més, també es troben en el mateix lloc les tombes dels seus pares, Joaquim i Anna, i del seu marit, Josep.

Al costat de l'entrada de l'església es troba l'entrada a la gruta o **Cova de Getsemaní**, anomenada gruta dels apòstols o gruta de l'aprensió, on es va produir la detenció de Jesús.

Lloc on Crist es retirà a resar després del l'Últim Sopar i fou detingut després de ser traït per Judes.

Antigament era una cisterna d'aigua. Durant l'edat mitjana es converteix en capella.

L'oliva, a Israel, es recull abans, a l'octubre.

Durant l'època de Jesús era una premsa d'oli. D'aquí el nom de Getsemaní.

Concelebrem l'eucaristia a les 9:00h. Llegeix la primera lectura la Maite Bernaus i el Salm la Josefina. Mossèn Joan Ramon Ezquerra llegeix l'evangeli i Mossèn Àngel predica l'homilia. Ens explica que Jesús fa gestos, signes d'amor: neteja les mans, els peus, ...

Hort on tenia costum de pregar a les nits.

Dijous Sant, hort on va resar, pregar, on van caure gotes d'aigua i de sang.

Mossèn Àngel comparteix que ahir es va morir el seu cunyat i que avui l'enterraven, li oferim la missa, com també l'oferim al germà de l'Encarnación que es va morir la setmana passada.

Missa a la Gruta de Getsemaní o Cova dels Apòstols

Estem trepitjant terra regada amb la suor i la sang de Jesús. Tots els gestos són signe de l'amor. Els apòstols van entendre els gestos de Jesús el Darrer Sopar i s'adonaven que després passaria alguna cosa.

Després, Jesús va baixar a hort a pregar.

Al segle IV ja se celebrava una litúrgia al lloc on Jesús havia suat sang; hi pujaven cantant un himne. Seguint aquesta tradició aquí hi ha tres llocs venerats: la pedra on Jesús va suar sang (basílica de l'Agonia o de les Nacions), el lloc del Prendiment de Jesús i la Gruta dels Apòstols.

Nosaltres avui recordem el sentit de l'agonia de Jesús. El seu dolor continua en els malalts que demanen l'ajuda al Senyor. Ells continuen l'oració de Jesús a l'Hort de Getsemaní. Si volem superar les crisis i dificultats ens hem d'apropar a Jesús i dir: "Aparta de mi aquest calze, Senyor; però que no es faci la meva voluntat, sinó la teva." Si ens posem en mans de Déu ens arriba la pau, la serenor. Saber que Jesús ens estima i va morir per nosaltres fa que els nostres sofriments s'uneixen a Jesús.

- En moments de sofriment tenim la família, els amics. Donem companyia al malalt.
- En moments d'aflicció necessitem pregar. El Pare ens donarà la pau.
- Necessitem acceptar la voluntat de Déu.

Jesús va viure aquesta realitat i continuem vivint-la. Demanem a la Mare de Déu dels Dolors i que ella acompanya els malalts en moments difícils, ens ajudi a acceptar la voluntat de Déu.

Finalitzada la missa, són les 10:00h, anem caminant fins a **l'Hort de les Oliveres**, pren el seu nom de les oliveres mil·lenàries que viuen a la muntanya.

En el llibre de Zacaries, la muntanya de les Oliveres apareix identificada com el lloc on Déu començarà a redimir els morts dels temps. Per aquesta raó, els jueus sempre han intentat ser enterrats a la muntanya, i d'ençà dels temps bíblics fins ara ha servit de cementiri als jueus de Jerusalem.

La muntanya de les Oliveres va sofrir greus danys quan fou ocupada per Jordània entre la Guerra araboisraeliana de 1948 i la de 1967; els jordans van fer servir les tombes del cementiri per a construir carreteres i latrines, incloent-hi làpides de més de mil anys d'antiguitat.

Gaudim del passeig amb arbres amb més de 2.000 anys d'antiguitat. D'aquí, una magnífica vista de la Cúpula daurada: temple de Jerusalem, on es va proclamar el regne de Déu.

Arribem a la **Basílica de l'Agonia o Església de Totes les Nacions**, construïda sobre una església bizantina l'any 1924 amb les donacions de dotze comunitats catòliques mundials, última d'una sèrie d'esglésies destruïdes i reconstruïdes a partir del segle IV; a l'interior, es conserven les restes del paviment bizantí i, davant de l'altar principal, la roca de l'agonia, pedra sobre la que Jesús hauria resat abans d'ésser arrestat. L'arquitecte fou Antonio Barluzzi.

Estem davant d'una església sense finestres, indicant la nit. Les cúpules de l'esquerra foren entregades per països sud-americans i les cúpules de la dreta, per països europeus.

La basílica es troba regida per la Custòdia de Terra Santa de l'Ordre Franciscana, que en un gest d'ecumenisme, també permet a la comunitat anglicana utilitzar un altar a l'Hort de Getsemaní per celebrar els seus serveis de Dijous Sant.

Novament, "*Sablanud*" la paraula màgica que vol dir que tinguem paciència, quan comencem a fer-li preguntes.

Ens trobem a la part de baix de la muntanya de les oliveres, i ens dirigim cap a la part de dalt de la Muntanya de les Oliveres.

Cal dir també que al costat oriental de la Vall de Cedrón, davant per davant de les antigues muralles de la ciutat de Jerusalem antiga, s'hi troba un petit lloc, proper a l'Hort de les Oliveres, on els deixebles demanaren a Jesús que els ensenyés a pregar i Jesús els va respondre amb el **Parenostre**.

*Pare nostre, que esteu en el cel:
Sigui santificat el vostre nom.
Vingui a nosaltres el vostre (Sant) regne.
Faci's la vostra voluntat,
Així a la terra com es fa en el cel.
El nostre pa de cada dia,
Doneu-nos, Senyor, el dia d'avui.
I perdoneu les nostres culpes,
Així com nosaltres perdonem els nostres deutors.
I no permeteu que nosaltres caiguem en la temptació,
ans deslliureu-nos de qualsevol mal.*

Amén

A diferència d'altres oracions, va ser directament ensenyada per Jesús; ho podem trobar a l'Evangeli segons Mateu (Mt 6:9-13) i, més breu, a l'Evangeli segons Lluc (Lc 11:2-4)

En aquest lloc les monges carmelites van edificar una petita església decorada amb rajoles que reproduïxen l'oració del Parenostre a setanta-quatre llengües diferents. Malauradament, per falta de temps no podem fer la visita, però sí que prenem consciència del lloc.

En ruta, observant la panoràmica, dos universitats: la de Jerusalem i la dels mormons. Els mormons ajuden molt a Jerusalem.

A les 11:30h pugem a l'autocar després de visita panoràmica.

L'autocar ens porta cap a la ciutat antiga, el cor de Jerusalem. Ciutat emmurallada. La **muralla** de la ciutat, tal com la veiem, és l'edificada per Solimà el Magnífic entre 1536 i 1542; al llarg dels segles el seu traçat s'ha modificat en diverses ocasions.

Baixem de l'autocar davant de la **Porta d'Herodes o Porta de les Flors**. Al costat nord. Fou restaurada per Solimà i és la porta per la que va entrar Jesús quan fou portat davant a presència d'Herodes. El nom actual es remunta al segle XVI i XVII, quan els pelegrins creien que una casa mameluc situada a les proximitats havia estat el Palau d'Herodes Antipas.

Només entrar dins la ciutat, ens trobem uns carrers estrets, antics, trobem una ciutat plena de meravelles, rareses i contradiccions.

Durant tres mil anys s'ha construït, destruït i reconstruït sobre la mateixa porció de terra, creant una variada barreja de tipus humans: comerciants, turistes, pelegrins de totes les religions; i d'estils arquitectònics. Jerusalem intramurs coincideix amb la Ciutat Santa venerada per les tres religions monoteistes i des de fa segles meta de pelegrinatge; aixopluga els llocs sants, també construïts i destruïts en diverses ocasions. La ciutat vella pot dividir-se, grosso modo, en quatre barris, habitats quatre comunitats distintes: des de el sud-oest, en sentit contrari a les agulles del rellotge, armeni, jueu, musulmà i cristià; aquí es troba l'esplanada del Temple o recinte noble.

Arribem a la **Casa de Santa Anna**, gairebé davant de la Porta de Sió, en realitat una Capella del segle XIV edificada sobre una altra anterior del segle IV que servia d'oratori al Convent de l'olivera, al costat de l'olivera que es relaciona amb Jesus. Només la podem veure de fora, avui està tancada.

Santuari de la Flagel·lació, monestir franciscà de la Flagel·lació i Església de la condemna i imposició de la Creu.

Situat al barri musulmà de la Ciutat Vella, prop de la Porta de Sant Esteve.

Ens trobem al lloc on Jesús fou jutjat: pregunta si és el rei i declara la pena de mort. On va a ser flagel·lat, se li posa la corona d'espines i el mantell vermell.

Mossèn Àngel treu una Creu que serà la Creu que seguirem durant tot el camí del **ViaCrucis** i aquí comencem :

*"Per vostra Passió sagrada, adorable Redemptor,
Perdoneu altra vegada aquest pobre pecador."*

Viacrucis pel mig del basar de Jerusalem. La **Via Dolorosa** és un carrer de la Ciutat Vella que s'ha pres, tradicionalment, com part de l'itinerari que va prendre Crist, carregant amb la Creu, camí de la seva crucifixió. En la mateixa es troben marcades nou de les 15 estacions del Viacrucis. Les restants estacions es troben dins de l'Església del Sant Sepulcre.

I Estació: Capella construïda cap al 1920, on hi va haver un edifici erigit pels Creuats, és ara portat pels Franciscans, posseeix unes magnífiques vidrieres representant a Crist sent martiritzat a la comuna, Pilat rentant-se les mans o l'alliberament de Barrabàs. Sobre l'altar major, sota la cúpula central, es troba un mosaic en el qual sobre un fons daurat apareix la Corona d'Espines.

II Estació: Es troba a prop de l'antiga construcció romana coneguda com a l'Arc de l'Ecce Homo, en memòria de les paraules pronunciades per Ponç Pilat, mentre mostrava al poble jerosolimità. En algunes pedres hi ha signes d'un antic joc de daus, el que dóna suport a la hipòtesi que es tracta del lloc on els soldats romans es van jugar les robes de Jesús.

III Estació: rememora la caiguda de Crist en el seu camí a la Crucifixió. El lloc ve assenyalat per una petita capella que pertany a l'Església Catòlica Armènia. És un edifici del segle XIX renovat completament per soldats catòlics de l'armada lliure polonesa durant la Segona Guerra Mundial.

IV Estació: Trobada entre Jesús i la seva mare, es commemora mitjançant un petit oratori amb un exquisit vidre sobre l'entrada, adornat amb un baix relleu cisellat per l'artista polonès Zieliensky.

V Estació: Una inscripció en l'arquitrau d'una porta indica el lloc de la trobada entre Jesús i Simó el Cirineu, que va ser qui va portar la pesada creu de Crist fins a la muntanya Gòlgota (Calvari), el lloc de la crucifixió.

VI Estació: Una església pertanyent a grecs catòlics conserva la memòria de la trobada entre Jesús i la dona Verònica. La relíquia d'aquesta troballa, en la qual, Verònica va netejar la cara del Senyor amb un mocador de seda, en què les seves faccions van quedar impreses.

VII Estació: Lloc de la segona caiguda de Jesús, assenyalada amb un pilar entre la Via Dolorosa i el pintoresc carrer del Mercat.

VIII Estació: En el mur exterior del monestir grec ortodox hi ha una creu tallada, ennegrida pel temps. Aquest és el lloc on se suposa que Jesús va trobar a les pietoses dones, com apareix en l'Evangeli segons Sant Lluç.

IX Estació: La tercera caiguda de Jesús és assenyalada amb una columna de l'època romana a l'entrada del monestir copte.

Estacions X, XI, XII, XIII, XIV i XV : Situades dins de l'Església del Sant Sepulcre.

La idea és entrar dins l'Església del Sant Sepulcre però hi ha molta gent, ens suposa molta estona de cua i és tard, s'opta per anar a dinar.

Són les 14:00h, dinem al Restaurant del Vaticà a base de bufet lliure.

15:30 **Mont Sió**, fou una fortalesa situada a les afores de les actuals muralles de la ciutat antiga de Jerusalem, tot i que en temps bíblics era part íntegra de la ciutat. El mot Sió es convertí en un sinònim de Jerusalem i d'Israel per als jueus que vivien lluny. Hi ha raons per creure que en temps bíblics el nom de Sió es referia a l'àrea, que actualment és coneguda pels jueus com la Ciutat de David.

Entrem al **Cenacle**, la cambra del Sant Sopar, l'habitació superior.

Els mossens renoven els seus vots sacerdotals. Un acte molt emotiu.

Un lloc Sant on Joan Pau II, en la seva visita a Jerusalem, va sentir la presència de Jesucrist més forta, en aquest punt, avui hi ha un arbre.

Renovació de les promeses sacerdotals al Cenacle

Dins del Cenacle, Mossèn Joan Ramon i Mossèn Àngel han fet la renovació de les promeses sacerdotals realitzades el seu dia davant del Bisbe (castedat, pobresa i obediència) a fi d'unir-se més a Crist. I ens van demanar que reséssim per ells, perquè siguin sempre bons sacerdots fidels a semblança a Jesucrist el Bon Pastor.

Tomba del Rei David. Va ser el més gran rei d'Israel. Durant el seu regnat la nació jueva va arribar a la seva màxima esplendor. Va ser rei de Judà durant set anys i sis mesos i rei d'Israel durant trenta-tres anys. David era fill de Jessè, de la tribu de Judà.

Vivia a Betlem amb el seu pare i els seus set germans. Un dia en temps dels rei Saül, el profeta Samuel a presentar.-se a casa de Jessè, va explicar-li que volia conèixer els seus fills. Després de conèixer-los a tots, va ungir amb l'esperit de Jehovà el fill més petit de Jessè, David.

Per a la visita, ens separem els homes de les dones. No ens deixen fer fotos.

Visitem l'**Abadia de la Dormició de la Verge Maria.** A l'entrar-hi, la basílica circular impressiona per la seva senzillesa i bellesa. Al centre de l'absis semicircular hi ha un mosaic amb imatges de Maria i de l'infant Jesús i, a sota d'ell, les figures de dotze profetes.

Al voltant hi ha sis capelles laterals i en elles bells mosaics amb diverses escenes, com la de Maria i el Nen Jesús rebent a pelegrins, l'arbre genealògic de Jesús, Joan Baptista a la vora del Jordà i Sant Benet, el fundador de l'ordre Benedictina.

Dues escales de caragol descendeixen a la cripta, una habitació circular amb pilars, al centre jeu una estàtua de Maria dormint. Per sobre, el cel ras està decorat amb la figura de Jesús com si l'estigués mirant i, al voltant d'ell, retrats d'algunes de les gran dones de la Bíblia: Eva, Miriam, Yael, Ruth, Ester i Judit.

Maria és "la filla de Sió", personificada, estretament identificada amb el poble d'Israel, resulta apropiat que el seu lloc de repòs es conservi a la Muntanya de Sió, on Jesús va instituir l'Eucaristia i on l'Esperit Sant va baixar sobre els deixebles en la Pentecosta.

Església Sant Sepulcre. Primer visitem el **calvari**, hem d'esperar bastant, donat que es fa una celebració armènia. Un cop finalitzada, hem anat passant un per un, i ficant la mà en un forat fins al colze per tocar la pedra del calvari.

Hem baixat de la basílica i hem tocat la pedra on van intentar embalsamar Jesucrist.

Després ja anem cap a la **tomba de Jesucrist**, on fem cua durant més de dues hores. Finalment, i malgrat les expectatives no massa bones de que potser no podríem entrar-hi perquè era massa tard, hem pogut entrar el grupets reduïts.

Ha estat un moment màgic, tant de proximitat al Calvari com el poder tocar la tomba, moment que no s'obliden i tot i el temps limitats, tots i totes hem pogut resar i parlar a Jesús des de el nostre jo més profund, per demanar, per agrair.

Arribem a l'hotel a les 20:00h. Sopem i ens en anem a dormir i descansar. El dia ha estat molt intens, ens sentim feliços de la intensitat de la tarda, de la proximitat experimentada amb el Crist.

DIUMENGE, 29 ABRIL 2018

7:45h Sortim amb l'autocar de l'hotel. A les 8:00h visita panoràmica de la muntanya de les oliveres, el Museu Rockefeller, la porta dels lleons. Dividem una cua llarguíssima per entrar al Mur de les Lamentacions.

Ens dirigim al Cim Moriah i a l'**Esplanada del Temple**. Per raons de seguretat, hem de passar per un detector de metalls. És un dels llocs sagrats més venerats de tota la història de la humanitat i per tant, motiu de moltes disputes. L'emplaçament de l'antic Temple, únic lloc sant de la religió jueva, profanat i després destruït pels romans.

Es el tercer lloc sant per als musulmans després de la Meca i Medina.

El nostre guia ens a aturat un moment a tots per explicar-nos la història d'aquest lloc dos vegades sant:

Primer Temple o temple de Salomó, que fou enderrocat durant la invasió de l'exèrcit de Nabucodonosor (586 a.C). Els israelites construïren el **Segon Temple** (520-515 a.C.). L'any 20 a.C. Herodes decidí ampliar-lo per motius de prestigi polític, ampliació que al final acabaria sent una total reconstrucció.

L'any 638, el Califa Omar conquereix Jerusalem, pujà sobre la muntanya a resar sobre la roca del sacrifici d'Isaac, netejà tota la zona de pedres, runes i deixalles i construí una petita mesquita, el guia en parla d'una barraca que després es va convertint en la mesquita que estem veient. Edifici que va creixent segons necessitat.

L'obligació de tot musulmà era arribar una vegada a la vida a la Medina i a la Meca.

Moi, el guia ens explica aquí totes les Celebracions islàmiques: dejuni de ramadà, Nit del Destí, Festa de ruptura del dejuni, Pelegrinatge, Festa del Sacrifici, Aixura, Nit del Viatge i l'Ascensió, Nit del perdó, Aniversari del Profeta, Cap d'Any Islàmic.

Preguen el primer versicle del corà. Per pregar s'han de purificar amb aigua o arena: peus, cara i de la punta del dit a la punta del colze.

Un apropament a la filosofia de l'Alcorà: respecte a la gent gran, Donar diners a la mesquita, repartir. Qui no compleix la religió musulmana se li ha de tallar el cap si no es volen convertir.

Mahoma demanà ser jueu, també cristià, però no el deixaren canviar normes, per això l'Alcorà va evolucionant.

Avui en dia, l'encarregat del lloc és el Rei Husein de Jordània. Destaquem del lloc l'enorme Cúpula d'or o Cúpula de la Roca. Tots els mosaics arribaren de Damasc. Com a curiositat, la magnitud de l'esplanada és com 92 camps de futbol.

Passegem per l'entorn, fem fotos fins arribar al **Mur de les Lamentacions**, on els jueus ploren allí la destrucció del Temple. El mur occidental o de l'oració és en realitat un fragment de muralla de contenció de l'esplanada del Temple, tanmateix constitueix un dels llocs simbòlics del judaisme donat que constitueix un fort vincle amb el passat i és la part del mur més pròxima al *Sancta Sanctorum* situat al costat occidental del Temple. Avui en dia és una sinagoga a cel obert i focus religiós jueu de Jerusalem, meta de pelegrins de tot el món, on la gent i va a pregar i deixar missatges escrits a les esquerdes o juntures del mur.

A les 10:45h després de reunir tot el grup, que ha costat, agafem l'autocar per anar cap a la Mar Morta.

En ruta, passem pel forat de l'infern, sortim de Jerusalem.

11:00h pregària matí a l'autocar: cantem "*Que alegría cuando me dijeron*". Canteu al Senyor un càntic nou.

Passem pel desert de Judea, tornem a veure tribus beduïnes, la tomba de Moisès, muntanyes Edomites.

Ens dirigim a **Qumran**, una vall del desert de Judea a les costes occidentals de la mar Morta, a Cisjordània on ens passen un vídeo explicatiu de 8 minuts de durada, visitem el museu (destacar la tenalla semblant a la del miracle de les bodes de Canà) i les ruïnes de Qumran, davant nostre, les coves descobertes al 1947, que contenen un valuós tresor arqueològic i bíblic.

Lloc on és possible que hi habités una comunitat de la congregació jueva dels essenis. Caminem per la part exterior del museu, davant les muntanyes del desert, Moi ens ensenya un forat, un gran forat, on es van trobar els bols, pergamins, etc.

Aquí mateix es troba una fàbrica i botiga de cremes de la Mar Morta, on després de dinar, moltes pegrines fan cremar la targeta amb multitud de compres: cremes, sals, sabons, ... del lloc.

A les 14:20h pugem a l'autocar per anar de camí cap a la Platja de la Mar Morta. La **Mar Morta**, per comparar, la Mar Mediterrània té un 2,9% sal , a la Mar Morta és el 33%. Per tant, no hi pot haver vida, plantes, peixos, ...Hi ha molt sofre, sals que ajuden per infeccions cutànies. Les sals alimenten la pell, el fang ajuda a netejar.

Moltes pegrines aprofitem per banyar-nos, només quinze minuts dins l'aigua i vigilant no mullar-nos cabells i ulls. Estem a 34°C, fa molta calor. Al sortir de l'aigua, molts comentàvem que ens havia quedat una pell molt suau i hidratada. Hem passat una estona divertida i simpàtica.

Anem amb el temps just, pugem a l'autocar per anar cap a **Betània**.

Tenim programada la missa a les 16:00, el guia demana al Pare Michael d'endarrerir-la a les 16:30h perquè no arribem.

Finalment, l'arribada al poble de Llätzer, on Jesús feu el miracle, ha estat a les 16:45h. En trobem amb Pelegrins de San Sebastian, que anaven amb el seu Bisbe.

No concelebrem la missa a l'església, sinó en una capella que fa 3 setmanes l'han obert al públic, després d'unes excavacions arqueològiques; es tracta d'un espai de la casa on succeí el miracle.

Primera lectura: Jaume Josa, Salm: Eva, Homilia Mossèn Ezquerria.

Missa a la casa de Llàtzer, Marta i Maria

Hi ha dues anècdotes molt boniques de quan Jesús es trobava amb els seus amics Marta, Maria i Llàtzer, a Betània. Malgrat la confiança que tenien, no va acudir a l'assabentar-se que Llàtzer estava malalt.

Quan va anar-hi, Llàtzer ja havia mort i Jesús el va ressuscitar.

Un dia que Jesús es va retirar a Betània amb els apòstols, Maria es va asseure als seus peus de Jesús per escoltar-lo i Marta es va posar a servir-lo. *"No et fa res que la meva germana no m'ajudi?"*, va dir Marta. Jesús li va respondre: *"Marta estàs molt neguitosa per moltes coses; però només n'hi ha una d'important. He vingut a estar amb vosaltres."*

Això ens fa pensar en dues actituds molt importants en la vida cristiana:

- a) La pregària: escoltar Jesús que ens parla. Santa Teresa de Calcuta feia dues hores d'Adoració al Santíssim abans d'iniciar la seva jornada laboral: si no tinguéssim aquestes dues hores de pregària davant Jesús Sagramentat no podríem fer el que fem amb els moribunds", assegurava.

La nena que feia una estoneta de pregària cada dia a l'escola durant el pati i la religiosa que li pregunta: "Què fas?" "Parlo amb Jesús", li respon la nena". I la religiosa li pregunta, "I Jesús et parla?". La nena, sorpresa, li respon: "I a tu no? A mi em parla al cor i al cap." Jesús ens parla i vol uns amics fidels que l'estimem.

- b) També Marta és totalment necessària. Servir els germans és servir el mateix Jesús. És molta la gent que espera de nosaltres una paraula, una actitud, un detall.

Hem d'escoltar Jesús com Maria i servir amb il·lusió als germans com Marta.

Quan hem sortit i anàvem cap l'autocar, Moi, ens ha fet una reflexió molt bonica del nostre pelegrinatge, ens ha demanat que siguem testimonis de la situació real d'Israel, que expliquem el que hem viscut. I ens dóna uns diplomes com a Pelegrins de Terra Santa que Mossèn Ezquerra guarda.

Arribada a l'hotel i a les 19:00h ja sopem. Ens en anem aviat a dormir, ja que ens hem d'aixecar molt aviat i preparar les maletes.

DILLUNS, 30 ABRIL 2018

A les 4:15h matinada deixem les maletes fora habitació i ens reunim tots al hall de l'hotel. Reconeixement maletes.

Ens han preparat per picar abans d'agafar l'autocar: pastís xocolata, suc taronja, llet, te, ... per fer temps, abans de pujar de les 5:00h a l'autocar.

Samer, el nostre xofer durant tot el viatge ens deixa a l'aeroport Internacional Ben Gurion, prop de la ciutat de Lod, a quinze minuts de Tel-Aviv.

9:20h el nostre avió s'enlaira.

Arribada a Barcelona a les 13:45h, hora catalana 12:45h. Durada vol 4:30 hores.

Carreguem maletes i a les 14:00h sortim amb l'autocar cap al Bruc on dinem a base de bufet.

Arribada a Lleida, a les 18:00h. Primera parada a l'Av. Blondel, davant estació autobusos. Segona parada davant església del Carme, on ens esperen familiars i amics.

Cantem "*L'hora dels adéus*". Final Pelegrinatge. Tothom marxa cap a casa feliç, amb la sensació de tenir una mica més de cultura, d'haver treballat més en la Fe i d'haver fet vincles d'amistat.

Un treball de "*mindfulness*", d'atenció plena i consciència durant vuit dies intensius que de ben segur ens ha ajudat a avançar en el nostre camí d'aprenentatge, d'experiència, espiritualitat i proximitat a l'estil de vida autèntica de Jesús i Maria.

Gràcies a tots i totes per aquests dies de convivència, Pau i Harmonia.

IMPRESSIONS DELS PELEGRINS I PELEGRINES

"Molt contents i agraïts dels dies inoblidables que hem compartit"

Anna Maria Gaya Fuertes

"Fui la última en apuntarme al viaje y tenía y tengo muy claro que fue el Espíritu Santo que lo hizo posible. El motivo, ahora ya lo sé, fue hacerme ver que no estoy sola, que tengo mi familia espiritual cristiana. Gracias a todas por vuestro cariño, me siento plena de AMOR; y a los Padres, gracias por ser tan humildes y transmitir tan bien el mensaje de Cristo. Amén."

Gloria Lorenzo Jerez

"Dóno gràcies a Déu per haver pogut fer aquesta pelegrinació i pel companyerisme del grup. Dóno gràcies també als Mossèns."

Maria Lourdes Garriga Ventosa

"Gràcies a tots vosaltres, tots hi hem posat de la nostra part. També el bon Déu hi ha posat la part principal, per això tot ha anat tan bé. A tots i totes una salutació cordial. Prego a Déu que el pelegrinatge ens hagi estat molt profitós."

Mossèn Joan Ramon Ezquerra

"Gràcies a tots i totes, ha estat una molt bona pelegrinació, torno a casa amb la motxilla carregada. Ara espero poder aprofitar tot el que he sentit a Terra Santa. Un plaer haver pogut compartir aquests dies amb tots vosaltres"

Maria Teresa Bernaus Cerqueda

"És una sort compartir un viatge tan important amb persones com vosaltres. Que Déu nostre Senyor ens ajudi acceptant la seva voluntat."

Ana Maria Estop Ballarin

"Moltes gràcies a tots, ha set emocionant compartir aquest pelegrinatge amb tots vosaltres, cadascú amb les seves circumstàncies hem trepitjat amb els nostres propis peus i amb el cor, la Terra de Jesús. Que tot aquest enriquiment ens ajudi pel Camí de la Vida."

Julia Arnó Ariño

"Gràcies a tothom per aquest viatge al que vaig estar a punt de no anar, sort que algunes persones em van donar l'espenta que necessitava. Ha estat una experiència que fa que pugui començar a entendre i sentir noves sensacions."

Montserrat Vilagrassa Raidó

"Dir-vos que tant la meva germana com jo mateixa ens hem trobat molt bé amb tots vosaltres i no cal dir-ho, amb els mossèns que en cada moment han tret de nosaltres el millor."

Gilette Faura Colomina

"Gràcies a tots pels dies compartits amb tots vosaltres. Aquest viatge m'ha fet reflexionar i trobar més a Jesús, reafirmar la meva Fe. Gràcies de cor."

Silvia Biosca Bell.lloch

"Estando en la fila para entrar en el Santo Sepulcro, únicamente quedaban 20 minutos para cerrar, parecía imposible que poder entrar todos por falta de tiempo. Cuatro personas nos pusimos a rezar y pedimos ayuda a nuestros ángeles custodios para que pudiéramos entrar; al poco, la fila empezó a avanzar, por lo que finalmente pudimos pasar todos. Nosotras pudimos estar dentro un minuto, pero no importe, para Jesús el tiempo no cuenta, Él sabe todo lo que llevamos en el corazón. Muchas gracias Ángeles custodios."

Una pelegrina

"De todo, lo más impresionante fue: en la piedra blanca, donde bajaron a Jesús de la Cruz, muerto. El sitio donde su madre María lo recibió. La Piedad y la entrada al Santo Sepulcro, en donde estaba la misma piedra blanca.

Antes de entrar dentro, donde fue depositado ya muerto, la piedra de mármol, color miel, y según la tradición, allí estuvo puesto hasta que resucitó. Cuando estaba el cuerpo de Jesús en la Piedra, fue cuando murió por nosotros, para todos los humanos, después que lo mataran solo por hacer el bien a todo el mundo.

Recliné mi cara abrazando la piedra, con todo mi corazón y mi alma. Le pedí que nos ayudara, que ayudara a nuestras familias, ayuda para seguir adelante. Estoy convencida que con tan solo dos minutos que pudimos permanecer allí, Jesús sabía todo lo que llevábamos en nuestro corazón, porque para Él, el tiempo no cuenta.

Salí de allí llorando y con un descanso para el alma. Puse toda mi vida en Él, sabiendo que todo está en sus manos, y con una confianza total. Estoy segura que Él nos ayudará en lo que crea que puede ser mejor para nuestra alma.

Otro de los sitios en donde me emocioné mucho fue en la cueva en donde nació Jesús. Sabíamos que estaban María y José. María, modelo de Madre siempre nos ayudará."

Josefina Urrea Alegre

"Ha estat un viatge que no et deixa indiferent. Et fa reflexionar."

Ma Antònia Tarrés

"Ha estat la meva il·lusió visitar Terra Santa. Tot el viatge fou un somni fet realitat. Si tingués que escollir un moment especial, aquest fou quan vaig entrar al Sant Sepulcre, la pedra on posaren el cos de Jesús, mort i on va ressuscitar, lloc on van trobar la tomba buida. Dono gràcies al Senyor per haver pogut fer aquest viatge de pelegrinació."

Teresa Flix Mesalles

"Ha estat un gran viatge!"

Eva Purroy Arnó

LLISTAT PELEGRINS I PELEGRINES

1. Maria Àngels Llanas Sorigué
2. Anna Maria Gaya Fuertes
3. Mossèn Juan Ramon Ezquerra Pociello
4. Mossèn Àngel Escales Perucho
5. Jaume Josa Porqueras
6. Gloria Lorenzo Jerez
7. Josefina Urrea Alegre
8. Teresa Flix Mesalles
9. Silvia Biosca Bell.lloch
10. Maria Montserrat Nolla Alòs
11. Lourdes Bell.lloch Pedrol
12. Lurdes Biosca Bell.lloch
13. Maria Teresa Gassió
14. Assumpció Juncosa Herrera
15. Anna Maria Estop Ballarin
16. Maria Teresa Vigo Feixa
17. Elena Subirà Fierro
18. Maria Lourdes Garriga Ventosa
19. Maria Antònia Tarrés Llopart
20. Oscar Mur Guillén
21. Josefa Mitjana Grifol
22. Maria Teresa Bernaus Cerqueda
23. Rosa Abelló Llaràs
24. Maria Carmen Navarro López
25. Maria Teresa Berdiell Abelló
26. Rosa Maria Berdiell Abelló
27. Maria Dolores Cosialls Mayench
28. Ramon Calafell Sans
29. Júlia Arnó Ariño
30. Eva Purroy Arnó
31. Anna Prats Trota
32. Teresa Reales Pàmpols
33. Gilette Faura Colomina
34. Montserrat Faura Colomina
35. Montserrat Villagrasa Raidó
36. Encarnación Molina Salmerón

SHALOM!!!